

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३७ / अंक : २६ / २०७६ माघ १० गते शुक्रबार / 24 Jan., 2020 / मूल्य रु. ९०/-

एमसीसीका केही प्रावधानहरू आपत्तिजनक

काठमाडौं। पछिलो समयमा एमसीसी विवादले सामाजिक सञ्जालदेखि बुद्धिजीविहरू अनि नागरिक समेत विभाजित भएको छ। सत्ताधारी दलभित्रै त्यस विषयमा एकमत हुन सकिरहेको छैन भने संघीय संसदको प्रमुख विपक्षी दलले समेत एमसीसी तत्काल संसदबाट पारित हुनुपर्ने भन्दै सरकारलाई समर्थन गरिरहेको छ। एमसीसीका केही बुँदाहरू हात्रो संविधान ऐन, कानून विपरित रहेका छन्। त्यसलाई सुधार गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ। जस्तै: सम्झौता कार्यन्यनमा विवाद देखिए नेपालको कानुन जे जस्तो भएपनि सम्झौतामा जे लेखिएको छ त्यही लागू हुने भने प्रावधान अनुपयुक्त होइन आपत्तिजनक समेत रहेको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

गौतम निवासको बैठक सापकोटालाई फलिफाप

काठमाडौं। सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्ष बीचको आन्तरिक द्वन्द्व बाहिरी रूपमा केही मथर भएको जस्तो देखिएपनि भित्री रूपमा भुसको आगो सलिकेएजस्टो सल्कैदै गएको छ। नेपालको सचिवालयमा रहेका ९ जना सधेका ४ जना सदस्यहरूले पार्टीका कार्यकारी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाललाई सहयोग गर्न बचन दिएका हुनाले सचिवालयमा प्रधानमन्त्री समेत रहेका पार्टी अध्यक्ष केही शर्मा ओली अल्पतमता परेका छन्। तत्कालिन नेकपा एमाले भित्रको गुट उपगुटको व्यवस्थापन हुन नसकदा अहिले तत्कालिन नेकपा एमाले

>>> बाँकी ८ पेजमा

बोली र त्यवहार फरक : सरकार अधिनायक बन्दै मात्तिएको सरकार र रमिते बन्दै प्रमुख प्रतिपक्षी

काठमाडौं। सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केही ओली सरकारले यस अधि संसदमा पेश गरेका धेरै विधेयकहरू विवादको धेरामा तानिएका भएपनि फेरी त्यस्तै विवादास्पद विधेयक संसदमा दर्ता गरेको छ। यसअधि संसदमा पेश गरेका विधेयकहरूमा सूचना प्रविधि विधेयक, मिडिया काउन्सिल विधेयक, आमसञ्चारसम्बन्धी विधेयक, युटी विधेयक, मानवधिकार आयोगसम्बन्धी विधेयक र सेना सम्बन्धी विधेयक विवादको धेरामा तानिएका थिए भने युटी विधेयकको युटीयारहरूले व्यापक विरोध गरेपछि उक्त विधेयक फिर्ता लिन सरकार बाध्य भएको थियो। अहिले फेरी सरकारले अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन २०४८ र भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५१ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक संसदमा दर्ता गरेको छ। सरकारी विधेयक संसदमा दर्ता गरेको पाँच दिनपछि उक्त विधेयक संसदमा दर्ता गरेको ७ दिनपछि संसदमा प्रस्तुत गर्न योग्य ठहरिन्छन्। सरकारले अहिले पेश गरेका दुवै

विधेयकमा प्रधानमन्त्री केही शर्मा ओलीले हस्ताक्षर गरेका छन्।

सरकारले संसदमा दर्ता गरेको संशोधन विधेयक संसदमा दर्ता गरेको अधिकार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको दर्ता गरेको ७ दिनपछि संसदमा प्रस्तुत गर्न योग्य ठहरिन्छन्।

संशोधन विधेयकमा अब अखियारले संघीय मन्त्रिपरिषद्का साथै प्रदेश मन्त्रिपरिषद् हरूले गरेका नीतिगत निर्णयहरू समेत अनुसन्धान र छानविन गर्न नपाउने प्रावधान

राखिएको छ। अहिलेको ऐनमा नेपाली सेना, न्यायलय र संघीय मन्त्रिपरिषद्का निर्णयहरू मात्र अखियारको क्षेत्राधिकार बाहिर राखिएको थियो। यसले गर्दा अखियारको दायरालाई अफ खुम्बाइएको छ। सरकारले गर्ने नीतिगत निर्णयबाटे भ्रष्टाचार हुने गरेको भन्दै विभिन्न क्षेत्रले संघीय मन्त्रिपरिषद्का निर्णयहरू समेत अखियारले हेन र छानविन गर्न पाउनुपर्ने माग भइरहेका बेला सरकारले बहुमतको दम्भ देखाउँदै उल्टो अखियारको अधिकार खुम्बाइने गरी संसदमा विधेयक दर्ता गरेको छ। यदि उक्त विधेयक संसदबाट जस्ताको तर्सै पारित भएको खण्डमा मुलुकमा भ्रष्टाचार अफ बढ्ने र सरकारले नीतिगत भ्रष्टाचार गर्न सम्भावना बढेको छ। तत्कालिन र हालको सम्बोधनिक व्यवस्था विपरित मन्त्रिपरिषद्का नीतिगत निर्णयहरू अखियारको दायरालाई निर्णय गरिनुलाई कुनै हालतमा पनि उचित मान्न सकिदैन। यसरी सरकारले मनपरी निर्णय गर्दै अधि बढिरहेदा समेत संघीय

>>> बाँकी ८ पेजमा

होला त ललितानिवास काण्डका नाइकेहरूलाई कारबाही ?

काठमाडौं। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि गठन भएको कृष्णप्रसाद भट्टराई नेतृत्वको सरकारले पञ्चायत तालमा राजनीतिक पूर्वग्रहका कारण कसैको सम्पत्ति जफत भएको भए छानविन गरी फिर्ता दिने निर्णय गरेको थियो। त्यही निर्णयका आधारमा रूक्षमशमशेर राणा लगायतले ललिता निवासको जग्गा जफत गरेको भन्दै सरकारले अधिग्रहण गरेको विवरण

>>> बाँकी ८ पेजमा

५० लाख दिने भनेर २५ हजारमै टारियो

मनाउँदै गर्दा सहिद परिवारलाई २५ हजारका दरले रकम वितरण गरिएको छ। राजपाका नेता राजेन्द्र महतोले आन्दोलनका बेला प्रदेश नं.२ मा मधेशवादी दलहरूको सरकार निर्माण भएको खण्डमा सहिद परिवारलाई ५० लाख रुपैया दिने भन्दै आन्दोलनमा सहभागी हुन जनतालाई उक्तस्थानको थिए। अहिले प्रदेश नं.२ को सरकारमा उनको पार्टी समेत सरकारमा

रहेको छ। तर सहिद परिवारको विचल्ली भएको छ। प्रदेश सरकारले सहिद परिवारलाई एक जनाको दरले सरकारी रोजगारी पाउन सकेका छैनन् भने कतिपय आन्दोलनकारी अहिले जीवन मरणको अवस्थामा रहेका छन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

निर्देशन हटाउ, नियुक्ति लोकतान्त्रिक बनाऊ

काठमाडौं। राष्ट्रिय सभाका सासदहरूले सरकारले मिडिया काउन्सिललाई निर्देशन दिन सक्ने प्रावधानलाई विधेयकबाट हटाउनुपर्ने धारणा संसदको बैठकमा राखेका छन्। राष्ट्रिय सभाको विधायन व्यवस्थापन समितिमा गत सोमबार मिडिया काउन्सिल सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयकमा दफावार छलफल गर्दै उनीहस्ते सरकारले निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था हटाउनुपर्ने माग गरेका छन्। सासदहरूले स्वायत्त र स्वतन्त्र काउन्सिललाई सरकारले निर्देशन दिने र काउन्सिलले पालना गर्नुपर्ने कर्तव्य काउन्सिलको हुँगाभन्दै शब्द हटाउनुपर्ने भन्दै यस्तो प्रावधानले स्वायत्त र स्वतन्त्रतामध्ये नै हस्तक्षेप हुने भएकाले त्यसलाई हटाउनुपर्ने भन्दै सरकारले ध्यानाकर्षण गराउन सक्छ तर निर्देशन दिन मिल्दैन।

>>> बाँकी ८ पेजमा

तालीलाई www.abhiyanonline.com.np गा पनि पढ्न सकिन्छ।

राप्रपा पनि एमसीसीको पक्षमा

काठमाडौं। राप्रपाका भयका कमल थापाले सामाजिक सञ्जालमा लेखेका छन्- एमसीसी प्रकरणमा कागले कान लग्यो भनेर कागलो पछि दोड्ने प्रवृत्ति समेत देखिएको छावर्तमान सरकारको अलोकप्रियतारासफलता, सत्तारूढ दलभित्रको अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा र केही मुकुको उक्साहटको बलिवेदीमा एमसीसीलाई बलिचढाउने कार्य भयो

>>> बाँकी ८ पेजमा

www.prabhubank.com

**मेरो आर्जन नै
मेरो आत्मसम्मान
आर्जनको सुरक्षण
प्रभु Salary Saving**

६.५%

रु ०

निःशुल्क डेविट कार्ड

prabhu BANKPrabhu Building, Babarmahal | Phone: +977-1-4788500
Fax: +977-1-4780588 Email: info@prabhubank.com | Toll Free No.: 16600107777

NRC-A STEP TO COMPULSIVE DISLODGMENT

ALI SUKHANVER

Migration, displacement, compulsive shifting or dislodgment; whatever you call it, the process is always very painful, particularly when you know that it is going to be an irreversible process. Be its migration of the Muslims from Hindustan to Pakistan in 1947 or compulsive shifting of the Rohingyas from Myanmar's Rakhine State to Bangladesh; the situation had ever been very painful. According to a detailed report, an estimated 655,000 to 700,000 Rohingya people reportedly fled to Bangladesh between 25 August 2017 and December 2017, to avoid ethnic and religious persecution by Myanmar's security forces in their "clearance operations" against insurgents, joining 300,000 Rohingya refugees who were already there in Bangladesh. The Myanmar government says that Rohingyas originally do not belong to Myanmar; they are illegal immigrants from neighbouring Bangladesh. Moreover, the Myanmar government is so strict and touchy in its approach towards Rohingyas that it always refers to them as the 'Bengalis'

in a derogatory manner.

On the other hand, the Rohingyas refute all claims of the Myanmar government and maintain that they are the native people of Myanmar and they are there for many centuries. As a result of this conflict and confrontation, the Rohingyas have to face countless troubles in Myanmar as well as in Bangladesh. Today, over 1.1 million Rohingya refugees reside in Bangladesh. The two countries, Bangladesh and Myanmar are not having a cordial relationship that is why nothing could have been done to integrate or repatriate the Rohingya refugees. In short, now hundreds of thousands of Rohingya refugees are living in abject deteriorating conditions. This all is the outcome of the New Citizenship Law implemented by the Government of Myanmar (then Burma) in 1982 which identified 135 national ethnic groups, excluding the Rohingya — effectively rendering them stateless. Unfortunately, the Government of India under the 'kind' leadership of Mr. Narendra Modi is once again writing the same story of distress

by implementing the new Citizenship Amendment Act in India.

Experts on Indian affairs are of the opinion that CAA would do the same damage to the Muslims and other minorities which Myanmar's New Citizenship Law (1982) did to the Rohingyas. The CAA was enacted into law on 12 December 2019. The Amendment facilitates Sikh, Jain, Parsi, Buddhist, Hindu and Christian refugees from Bangladesh, Afghanistan and Pakistan who sought refuge in India before 2015; but according to this Amendment, the Muslims from Pakistan, Afghanistan and Bangladesh as well as Tamil refugees from Sri Lanka, Rohingyas from Myanmar and Buddhist refugees from Tibet could never be blessed with Indian Citizenship.

Different analysts are of the opinion that Mr. Modi and his Bharatiya Janata Party (BJP) are pursuing an anti-Muslim agenda that threatens India's status as an officially secular republic. US Congressional Research Service (CRS) has recently issued a report on CAA which says that for the first time in independent

India's history, a religious criterion has been added to the country's naturalization process.

According to this Act, non-Muslim refugees who came to India till December 31, 2014, to escape religious persecution in Pakistan, Bangladesh and Afghanistan will be given Indian citizenship and the Muslims from these countries would be dealt otherwise. The CRS further claims that 'the amendment's key provisions allowing immigrants of six religions from three countries a path to citizenship while excluding Muslims may violate certain Articles of the Indian Constitution, in particular, Articles 14 and 15'. It seems that the BJP government is trying to convert the biggest minority of India into the smallest minority in number. According to a report prepared by BBC, 'Northern India's Uttar Pradesh has been the worst affected in the ongoing protests against the controversial new citizenship law. At least 19 people have died in the state since protests began on 20 December. The fear in the Muslim community has been fuelled further by Yogi Adityanath's anti-Muslim

statements, including advocating for a Donald Trump-style travel ban on Muslims in India.'

A more alarming thing for the Muslims in India is the implementation of the National Register of Citizens commonly known as NRC. It is a register of all Indian citizens whose creation is mandated by The Citizenship Act 1955. Initially, the NRC was implemented in the state of Assam in 2013–2014. Now the government is planning to implement it for the rest of the country by the year 2021. Experts say that the CAA is a part of the NRC. It is also being said that the CAA and the NRC, both would be used to target Muslims without documentation. Almost seven years back, when the NRC was implemented in the state of Assam, more than 1.9 million people were excluded from the list; most of the excluded ones were the Muslims. In short, more bad days are to come for the Muslims in India but it does not mean that the Christians, Sikhs and the Buddhists are standing on safer ground. They all will have to face the same situation, sooner or later if Mr. Modi remains in the chair.

Why India, spoiling South Asian economies?

C Kiran

INDIA under the Modi government bellyaching up sturdy sweats towards neighbours by hooks and crooks not only by interfering in the internal as well in external affairs. India's next generation Hybrid war aims to sabotage the emerging economies in the South Asian region whether geographically smaller, landlocked and in the Indian Ocean. The country like Pakistan has been gradually emerging in the world scenario as the torch bearer of peace; Pakistan is an iron curtain against extremism and terrorism. After numerous losses, now investment sector is attaining trust of foreign investors and reappearing as focal point in world arena. Apart from Pakistan, her neighbours are the prime target of Indian interference in different arrangements and display. Ranging from Srilanka, Maldives, Bhutan, Bangladesh to Nepal, is victim of Indian hegemonism and new dimension of hybrid warfare. India's bewildering and additionally redundant regional platforms depriving from economic developing efforts of surrounding countries. In the recent scenario as world is converted into global village and promising immense opportunities to the smaller nations around India. But in veracity opportunities are not resulting into development the economy is being enslaved and colonized by Indian policy makers,

The Pakistan's economic stability is not acceptable to India. Therefore, it has been hatching conspiracies against Pakistan-China Economic Corridor since the beginning. Prime Minister Narendra Modi had approached the Chinese leadership to desist it from investing in Pakistan. Simultaneously, the Indian intelligence agency Research and Analysis Wing (RAW) has been sponsoring terrorist attacks on Chinese engineers and workers to sabotage the project. Moreover, India has been struggling to engage Pakistan in an arms race by increasing its military hardware buildup and purchases and threatening statements.

The CPEC is a flagship project of Chinese President Xi Jinping 'Belt-Road Initiative (BRI). Since the start of work on the CPEC, the country's economy has had positive

indicators. It has been attracting foreign investors. Currently, Saudi Arab and the United Arab Emirates have been negotiating billions of US dollars' worth projects with the government of Pakistan. Indeed, it is not acceptable to Delhi because the Indian ruling elite is convinced that the economically stable Pakistan undermines its influence in the region and beyond. Therefore, it has been hatching conspiracies against the CPEC. The Indians are cognizant of the fact that once CPEC implemented; it would transform the economy of Balochistan. The people of Balochistan would be its greatest beneficiary in the long term. Therefore, the Indian intelligence agency RAW crafted a network in Balochistan to obstruct the construction of CPEC infrastructure. It has been financing and training the Baloch Liberation Movement (BLA) recruits in Afghanistan. On November 23, 2018, three BLA militants attacked the Chinese Consulate in Karachi. The law enforcement personnel and guards were successful in shooting them at the entrance of the Consulate building. Thus, the devastating attack was prevented. All the attackers were shot dead, two policemen martyred and two visa applicants died. Despite it, the terrorists terrorize the Chinese working in Pakistan. The government of Pakistan has increased their security.

The primary objective of the attackers was to establish that Karachi is not a safe city for the Chinese nationals. The investigation team confirmed that BLA attackers were trained and financed by the Indian intelligence agency. On 11 January, Karachi Police Chief Dr Amir Ahmed Sheikh claimed that the attack on "the Chinese Consulate in Karachi was planned in Afghanistan and carried out with the assistance of Indian Intelligence Agency Research and Analysis Wing (RAW)." Importantly, it was not the first time that RAW targeted the Chinese nationals. It had established a terrorist network in Baluchistan to incapacitate the CPEC. Fortunately, Pakistani law enforcement agencies had unearthed the network and arrested its main handler in Pakistan, serving Indian Navy officer and RAW spy

Kulbhushan Yadav. Paradoxically, during the recent meeting at the Financial Action Task Force (FATF), India raised unnecessary objections over Pakistan's efforts and plans against money laundering and terror financing. The Indian representatives amazingly forget India's involvement in financing and perpetrating terrorist acts in Pakistan. Unfortunately, the international community's response to India's financing BLA is not judicious. The FATF has been following the double standards, ie it is investigating Pakistan and completely ignoring India's involvement in terrorism.

The Modi government tried to timid people of Pakistan by announcing that it had conducted surgical strikes on the night of September 28–29, 2016. Pakistan responded rationally and rejected its phantom surgical strikes claim and demanded pieces of evidence, which India failed to provide. The alarming factor is that Modi Government celebrated the surgical strikes day on September 29, 2018, and also made it part of both the Indian Army's Land Warfare Doctrine-2018 (LWD-2018) released on December 19, 2018, and also the Joint Doctrine of the Indian Armed Forces-2017. Nevertheless, Pakistan is prepared to respond to India's surgical strikes stratagem. Hence, any India's military adventurism will be catastrophic for both the states in particular and region in general. India with the support of the United States has been struggling to establish its hegemony in South Asia and the Indian Ocean. Unlike the other South Asian States, Pakistan is not accepting New Delhi's dictates in its domestic and foreign relations. Islamabad is capable and confident to defend itself. It is conventional, and nuclear weapons capabilities are sustaining strategic equilibrium between the belligerent neighbours. Therefore, India has been employing hybrid warfare tactics against Pakistan. The Pakistan has succeeded in exposing Indian hybrid warfare tactics and designs. It is also a lesson for South Asian countries that how India as being actor of Hybrid Warfare is sabotaging economic development and overpowering neighbouring markets.

वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने कामदारहरूले जान्नैपर्ने कुराहरू

१. आफ्ले सम्पर्क गरेको संस्था वैदेशिक र इजाजत पत्र प्राप्त हो होइन वैदेशिक रोजगारी विभागको वेबसाइट www.dofe.gov.np बाट जानकारी लिएर मात्र यकीन गर्नुहोला।
२. विभागको वेबसाइट www.dofe.gov.np भित्र 'वैदेशिक रोजगारीको खोजी' नामको लिंकभित्र गाई आफ्ले जान चाहेको मुलुक तथा कामको खोजी गर्न सकिन्छ । त्यसैरागी आप्नो मोबाइलमा 'वैदेशिक रोजगारी' नामको एप्स डाउनलोड गरी सौ मार्फत उपलब्ध रोजगारीका अवसरको जानकारी पाउन सकिन्छ ।
३. वैदेशिक रोजगारीमा जान श्रम स्वीकृतिका लागि अनिवार्य अनलाइन आवेदन दिनुपर्न ।
४. व्यक्तिगत श्रम स्वीकृतिका लागि विद्युतीय पालो प्रणाली (**e-Token System**)प्रयोग गरी आफू अनुकूलको कार्यालय तथा मितिमात्र-e-Token लिएर मात्र जान सकिन्छ । कहिले पालो आउला भनेर अनिवार्य हुनुपर्दैन ।
५. श्रम स्वीकृति प्रयोजनको लागि अनलाइन फारम भर्दा अनिवार्य रूपमा कामदार वा नजिकका नातेदारको बैंक खाता (**Bank A/C**) भर्नुपर्न ।
६. वैदेशिक रोजगारीका लागि अन्तर्वार्ताबाट छनौट भइसकेपछि मात्र भिषा लगाउने प्रयोजनका लागि इजाजतपत्रवाला संस्थालाई आप्नो पासपोर्ट बुझाई सोको भरपाइ लिनुपर्न । त्यसैले लाग्ने खर्चका बारेमा पनि राम्ररी जानकारी लिनुपर्न ।
७. अन्तिम श्रम स्वीकृतिको जानकारी तुरन्त आप्नो मोबाइलमा कः भित्रत मार्फत पाइन्छ । त्यसैले फारम भर्दा अनिवार्य रूपमा आप्नो मोबाइल नम्बर राख्नुहोला ।
८. मोबाइलबाट **pp (passport no)** टाइप गरी **34001** मा **SMS** गरी अन्तिम श्रम स्वीकृतिको जानकारी जानकारी भर्नुपर्न ।
९. अन्तिम श्रम स्वीकृतिको जिस्सा (**e-sticker**) आप्नो इमेल ठेगानामा प्राप्त हुने तथा आवश्यकता अनुसार प्रिण्ट गरी लिन सकिन्छ । त्यसैले इमेल ठेगाना र पासवर्ड सुरक्षित राख्नुहोला ।
१०. स्थून लागत वा सरकारले तोकेको अवस्थामा तोकिए भन्दा बढी सेवा शुल्क तरिनु पर्दैन । एजेण्टको कुराका भ्रममा नपर्नुहोला ।
११. स्थूनतम सेवा शुल्क तरिनु परेको अवस्थामा अन्तिम श्रम स्वीकृति पाएको जानकारी प्राप्त भएपछि मात्र दिनुपर्न ।
१२. शुल्क तिरेको प्रमाण रहने गरी बैंक मार्फत वा संस्थाको आधिकारिक व्यक्तिलाई पैसाको रसिद लिएर मात्र दिने र प्रमाण सुरक्षित राख्नुपर्न ।
१३. कुनै पनि एजेण्ट मार्फत वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धमा कुनै कारोबार गर्नुहोनेन । 'एजेण्ट' भनिएका व्यक्तिहरूको जानकारी विभाग वा नजिकको प्रहरी कार्यालयलाई दिनुपर्न ।
१४. वैदेशिक रोजगारी सम्बद्ध ठारी वा कुनै गैरकानुनी कार्य उपर नजिकको प्रहरी कार्यालय मार्फत समेत उजुरी दिन सकिनेछ । ठारिएको अवस्थामा नजिकको प्रहरी चौकी वा जिल्ला प्रासादमा कार्यालयमा उजुरी दिनुहोला ।
१५. कुनै उजुरीरागानसो मन्त्रालयको कल सेन्टरको नं. १६००१९९९९९ फोन गरी टिपाउन सकिन्छ ।
१६. वैदेशिक रोजगारीमा जान अधि कुनै द्विविधा भए वैदेशिक रोजगार विभाग, बुद्धनगरमा सम्पर्क राख्न सक्नुहोनेछ ।
१७. उडान हुनुभन्दा कमीमा २ दिन अगावै श्रम स्वीकृति लिइसक्नुहोला । श्रम स्वीकृतिपछि करारात्र लाग्नेतको पुनः अश्रय गरी कागाजातहरू एकप्रति आप्ना नातेदारलाई छाइन दिन होला ।
१८. सीप सिक्के जानेहरूलाई कम्प्युनीमा रास्तो तलब, आवास र अन्य सुविधा हुन्छ । त्यसैले सीप सिक्केमा लगानी गर्नु भनेको आफैमा लगानी गर्नु हो । जनवेतनाका लागि विभागले तयार पारेको 'धरीरामको उडान' लघुचलचित्र यूट्युबमा हेर्च सक्नुहोनेछ ।

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
वैदेशिक रोजगार विभाग
बुद्धनगर, काठमाडौं

एकताको सूत्र नखोजे नेपाल विश्व शक्तिको युद्ध मैदान बन्छ

राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

आन्तरिक रूपमा राजनीति अराजक र आराधिक बदै गएको छ । विधि निर्माण देखि कार्यपालिकामा पनि त्यही समाजमा गनाएका र असामाजिक कृत्य गरेकाहरू पुगेका छन् ।

बाह्य रूपमा नेपालका स्थापित नितिविरुद्धका कृयाकलाप बढेका छन् । वैदेशिक हस्तक्षेपले संविधानमा समेत आघात पार्न थालेका छन् । सरकार र राजनीतिक दलहरू राष्ट्रले कोरेका राता रेखाहरू नाघनै पर्न बाध्यात्मक रिथितमा पुगिसकेका छन् । बिस्तारै नेपाल विदेशी ताकतको सँडे जुधाइ बन्ने मैदान हुनथालेको छ । यो सबैको जिम्मेवारी मेरुदण्डहीनता र स्वार्थभूता नेतृत्वका कारणले भएको हो ।

सरकारमा रहेकाहरू विधिमा बस्न तैयार छैनन् । संविधान धमाधम कुल्चने कामसंविधान जसले बनायो, उसले उल्लंघन गरिरहेको छ । बालक र प्रहरी मारेको आरोपमा एउटा सांसद जेलमा छ, उसलाई हथकडी खालेर संसदमा पुर्याउने नेकपाले सांसदको सपथ खाएर जेल पठायो । तिनै सांसदलाई सत्तारूढ दलका अध्यक्षले दुँडिखेलबाट कुर्ली कुर्ली भन्छन्- रेशम चौधरीलाई छुटाइन्छ । उनी दिल्ली पुगेका बेलामा मैले दिल्लीमा पनि भेटेको हुँ । यो सामान्य कुरा हो ?

यति असामान्य र बहुलठ्ठी भाषण सुनेर पनि नेकपा हलचल गर्दैन । कानुन व्यवस्था कानमा भुग्नी कोचेर बस्तु । समाज फेरि पनि हिसातिरै उन्मुख हुनथालेको छ । अवको हिसामा संविधानको बध हुनेछ । त्यसपछि मारिने त सोभा जनता नै हुन् ।

सर्वसम्मत रूपमा चुनिन लागो सभामुख कर्ता ? अर्का नेकपाका सांसद अनिन सापकोटामाथि काभ्रेका अर्जुन लामा मारेको आरोप छ, अदालतमा मुद्दा चलिरहेको छ । उनी काविल छन्, पुराना हेडमास्टर पनि हुन् । तर संविधानले भेनेको उच्च नैतिकता, चित्रवान, क्षमतावान र कुनै पनि अभियोग नलागेको व्यक्ति हुनुपर्छ भने शर्तले उनलाई छोएन । सत्तारूढ दलले उनलाई संसदकै हेडसर अर्थात सभामुख बनाउन प्रस्ताव गरेको छ । भफ्टे दुई तिहाई बहुमत भएको पार्टीले उमेदवार बनाएपछि सभामुख हुन नदिने अदालतले, संविधानले हो । अदालत मौन छ, संविधान छ, कता छ खोई ?

कृष्णबहादुर महरा, नेकपाको नेता तथा पूर्व सभामुख बलात्कारको आरोपमा जेलमा छन्, अर्को हत्याआरोपी संसदमा छन् र संसदको सभामुख बन्दैछन् । एउटा अर्को हत्या आरोपी जो अदालतमा मुद्दा खेलिरहेको छ, ऊ महिला मन्त्री चलाइरहेको छ । संविधान कागजको खोस्टो हो भन्ने योभन्दा थप प्रमाण के चाहियो ?

कानुन व्यवस्था भेनेको बलियाको

हुकुम बनिसक्यो । संविधान यसकारण पनि दुर्घटनामा परिसकेको छ कि विधिको शासन स्थापित हुने सकेन । सत्ता विधिअनुसार चल्नै सकेन । भ्रष्टाचारी भ्रष्टाचार गरिरहेकै छन् । अपराधी शिर उठाएर लिडिरहेकै छन् । भूमिफिया सत्ताको करिडरमा शक्तिशाली देखिएकै छन् । कमिशन एजेण्ट र सत्तासीनहरूको उठबस जारीरहेकै छ । एनसेलले तिनुपर्ने लाभकर ५७ अर्व अदालतले नै छुट दिएको छ । वाइडबलीमा ४ अर्व ३५ करोडको घोटालामा राजनीतिक दलहरू तैयापूर्न मै त्रुप छन् । नेपाल द्रष्टव्य लिएको पूर्वराजाका सम्पत्तिमा सत्ताका निकट यसी समूह र अरु भ्रष्टाचारीको राझ्दाङ्ग चलिरहेकै छ । अनि कसरी विधिको शासन स्थापित भयो ?

गएर हेरे हुन्छ, हरेक दिन अदालत विरिपरि जीवनभर मुद्दा लडेर पनि न्याय नपाएकाहरूको भीड छ । लेनदेन मिलाएर ठूला ठूला मुद्दाहरू रातारात छिनोफानो भइरहेका छन् । अदालतप्रति जनविश्वास बद्नुपर्ने हो, अदालत पवित्र हुनसकेको छैन । यो स्थिति पनि संविधानले नोज डाइभ गरेके प्रमाण हो ।

यसकारण लोकतन्त्र गरिमा र विधिअनुसार चल्न सकेन । दलीय निरंकूशता यसरी बढेर गएको छ कि ठूला दलका नेताका नातेदार, नेताका मान्छेलाई पञ्चयत माफी दिने प्रचलन बसेको छ । जबकि सामाचर काँक्रोचोरजस्ताले शूली चढ्नुपर्ने बाध्यता छ । कदापि यो नीति र नियति लोकतन्त्र होइन ।

नेपालको शासनव्यवस्था फिँफाको डाँका नियति भोगिरहेको छ । यही अनैतिक चारित्र, जगाफेदीताबिहीनता र कर्तव्यव्यूतहरको जमातका कारण देशको सीमा सुरक्षित रहन सकेन । यो कस्तो लोकतान्त्रिक सरकार होला, जसले जनतलाई नेपालको नक्सा यो हो भनेरसमेत देखाउन सक्दैन । जो देशकै नक्सा देखाउन सक्दैन, उसको शासन किति लोकतान्त्रिक होला ? यस्तो असक्षम सरकारले समृद्ध नेपाल र सुखी नेपाली बनाउँछ भनेर डिड हाँक्छ भने कसरी

पत्याउने ?

निरंकूशता विरुद्ध घरधरबाट निस्केका क्रान्तिकारी जनता यतिबेला शान्तिकामी बनेका छन् । अचाकली निरंकूशता र शोषण भइरहेको दुलुदुलु हेरिरहेका छन् । जनतालाई जनताको अधिकार लिनका लागि कसैले उरालिदिनुपर्ने, कसैले नारा लगाएर पछि लगाउनु पर्ने ? यस्ता जनताले लोकतन्त्र कसरी चलाउन सक्छन् ? मुरठीभर चलाख नेताहरूले जनताको दुरुपयोग गरिरहेका छन् र जनता बोलेनन् भने यसै गरी आउँदो समय पनि

छन् । नेताहरू बादशाह । नेता जनताका सेवक बन्नुपर्यायो, मालिक बनेपछि जनता नीह बन्नु स्वाधिक हो । सोफा जनता साहै सोभा । आफैले जिताएको प्रतिनिधिले आफैलाई गर्नुसम्मको शोषण गरिरहेछ, देशको दोहन गरिरहेछ, जनता खबरदार भन्न सक्दैनन् । सहेर बसेका छन् । तिकै भनेका थिए चाणक्यले । जनताको राजा जनता नै हुनुपर्छ । भएको राजा हटाएर जनताले कही व्यक्तिलाई नयाँ बादशाह बनाए । त्यसको फल भनेको लथालिङ, भतामुड्ग र लुटिखाने व्यवस्था

● ● ●

सरकारमा रहेकाहरू विधिमा बस्न तैयार हैनन् । संविधान धमाधम कुल्चने कामसंविधान जसले बनायो, उसले उल्लंघन गरिरहेकै छ । बालक र प्रहरी मारेको आरोपमा एउटा सांसद जेलमा छ, उसलाई हथकडी खालेर संसदमा पुर्याउने नेकपाले सांसदको सपथ खाएर जेल पठायो । तिनै सांसदलाई सत्तारूढ दलका अध्यक्षले दुँडिखेलबाट कुर्ली कुर्ली भन्छन्- रेशम चौधरीलाई छुटाइन्छ । उनी दिल्ली पुगेका बेलामा मैले दिल्लीमा पनि भेटेको हुँ । यो सामान्य कुरा हो ?

● ● ●

कागती निचोरेकै निचारीहरने छन् ।

सिकिमका पूर्व मुख्यमन्ती माधी मनाउन नेपाल आए । उनले टूँडिखेलबाटे नेपाली नेतृत्वको हँसी उडाए र नेपालीलाई शिक्षा दिएर गए । पवन चामलिङ, उनले भने- राजा फालेपछि जनता राजा हुनुपर्छ । जनता राजा हुन सक्दैन भने जनताले अधिकार पाउनेछैनन् । जनताले किति लोकतान्त्रिक होला ? यस्तो असक्षम सरकारले समृद्ध नेपाल र सुखी नेपाली बनाउँछ भनेर डिड हाँक्छ भने कसरी

पो आयो ।

नेपाल अब संकटको भूमीरामा फिसिसकेको छ । जनता सचेत भएनन् भने नेताहरूले नेपालको दुर्गती परिदिनेछन् । सचेतन बर्ग र सचेत जनताले बिश्लेषण गर्नुपर्छ त्यसै चीनका राष्ट्रपतिले भारतका प्रधानमन्त्रीलाई भेटेर नेपाल आएनन् । त्यसै चीनका राष्ट्रपतिले चीन बिखण्डन गर्न खोजेलाई धुलेपिठो पार्न कदुबचन नेपालबाटे बोलेनन् । नेपाल आएका बेलामा त्यसै पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रसंग मेसेज

साल्ट ट्रेडिङ फोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डीटी ग्राहांस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाणडर्डको भित्र बाहिर रवर कोट भै बीचमा
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुन: प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्रविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुरक हुनुहोस

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्थयौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मररे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भरर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

ਨੀਤਿਗਤ ਭਾ਷ਾਚਾਰ ਬਣਦ ਹਰ

संघीय सरकार सहित प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारहरूने समेत नीतिगत भ्रष्टाचार गर्ने गरेका हुनाले मुतुकै भ्रष्टाचारमा दुबेको छ। राजनीतिक दलहरूले सिंहदरबारको अधिकार गाउँगाउँमा पुन्याउने नाममा सिंहदरबारमा हुने भ्रष्टाचार गाउँगाउँमा मात्र होइन टोलटोल र गल्ली गल्लीमा पुन्याएका छन्। जनतालाई अधिकार दिने नाममा जनतावाट उठाइएको करमाथि ब्रह्ममलुट मच्चाइहरेको छ। संघीय सरकारका मन्त्रीहरूले आफूहरूले पाएको अधिकार प्रयोग नगरी मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटौं निर्णय गराउने भएकाले नीतिगत भ्रष्टाचार त्यक्तिबाट सुरु हुने गर्दछ। मन्त्री र सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवले समेत आफ्नो अधिकार प्रयोग नगरी व्यक्तिगत स्वार्थका लागि मन्त्री र मन्त्रालयले गर्नुपर्ने निर्णयहरू समेत मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटौं निर्णय गराउने गरेका छन्। संघीय सरकारको सिको गर्दै प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारहरूले समेत त्यसै गर्ने गरेका हुनाले स्थानीय तहका सरकार समेत भ्रष्टाचारमा दुबेका छन्।

भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न संवैधानिक रूपमा गठन गरिएको अखिल्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले हालै राष्ट्रपतिलाई आफ्नो २०७५/०७६ को वार्षिक प्रतिवेदन बुझाएको छ । उक्त प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका विषयहरू हेर्दा मुलुकतै भ्रष्टाचारमा डुबेको प्रष्ट रूपमा बुझन सकिन्दै । अखिल्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले समेत साना तिना भ्रष्टाचारलाई मात्र आफ्नो प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ भने ठुला-ठुला भ्रष्टाचारका काण्डमा केही उल्लेख गरेको छैन । भ्रष्टाचार सानो ठुलो नहुने भएपनि अखिल्यारले सरकारी कर्मचारीहरूलाई धूस लिंदालिंदै दिनहुँ जस्तो पकाउ गरेपनि भ्रष्टाचारमा कमी आउन सकेको छैन । पछिल्लो समयमा मुलुकमा ठुला-ठुला काण्ड भएका छन् । ती सबै विषयमा उजुरी परेपनि राजनीतिक दबाव र प्रभावका कारण ठुला भ्रष्टाचारका बारेमा अखिल्यारले आजसम्म कुनै निर्णय गर्न सकेको छैन । केही भ्रष्टाचारका काण्डहरूका बारेमा संसदीय समितिमा समेत छलफल भएका छन् । संसदीय समितिले छलफल गररे केही भ्रष्टाचारका सम्बन्धमा छानविन गर्न अखिल्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा लेखी पठाए पनि त्यस विषयमा अखिल्यार मौन रहेको छ । तत्कालिन माओवादीको लडाकुहरू राखिएका शिविरहरूमा भएको भनिएको भ्रष्टाचार, वाइडवडी जहाज खरिद काण्डमा भएको भनिएको भ्रष्टाचार, ललितानिवास जग्गा काण्डमा भएको भ्रष्टाचार लगायतका अन्य धेरै भ्रष्टाचारका बारेमा अखिल्यार मौन रहनुले ठुला-ठुला भ्रष्टाचारीहरूमाथि कुनै कारबाही नै हुँदैन कि भन्ने आशको जनतामा उछिजएको छ ।

मुलक सीयतामा गएको छ । त्यही कारण मुलुकमा ७ वटा प्रदेशसभा गठन भएका र ७ वटै प्रदेश सरकार रहेका छन् । तर पछिल्लो समयमा तिनै प्रदेश सरकारहरू समेत भ्रष्टाचारमा दुबेका छन् । प्रदेश सरकारले गाडी खरिद गर्दा व्यापक मात्रामा भ्रष्टाचार गरेका समाचारहरू प्रकाशित भएपनि प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरूनै त्यस विषयमा मैतै बसेका छन् । त्यसको एउटै कारण हो उनीहरूनै भ्रष्टाचारका कांडमा मुछिँदै आएका हुनाले उनीहरू मैतै बसेका हुन् । कतिपय प्रदेश सरकारले आफ्नाना नाता गोताहरूलाई अनुदान दिने नाममा ठुलो भ्रष्टाचार गरेका छन् । प्रदेश नं. ५ मा अनुदान दिँदा १३ वटा गाई देखाएर १३ लाखनै अनुदान दिएका छन् भने १३ वटा काउलीको विरुद्धा भएको ठाउँलाई देखाएर १५ लाखनै अनुदान दिएका छन् भने कृषकलाई अनुदान दिने नाममा ठुलो भ्रष्टाचार भएको छ । तर त्यस्तो भ्रष्टाचारमा संलग्न भएका व्यक्तिहरूलाई आजसम्म कुनै कारबाही हुन सकेका छैन त्यसैले भन्न सकिन्त “सानालाई ऐन ठुलालाई चैन ।” भ्रष्टाचारीहरूलाई जोगाउन सत्ताधारी पार्टी सहित विपक्षी पार्टीहरू समेत खुलैरेले लाने गरेका हुनाले मलकमा भ्रष्टाचार विनमा दई गना रातमा चौगताले बढिरहेको छ ।

गरेका हुनाल भूलुकमा भ्रष्टाचार बिनमा दुइ गुना रातमा चागुनाल बाढ़रहको छ। प्रधातमन्त्री कोपी ओली आफूले प्रधातमन्त्रीमा नियुक्त हुनासाथ उद्घोष गरेका थिए आफूले पनि भ्रष्टाचार नगर्ने र अरुलाई पनि गर्न नदिने भनेर तर उनै ओलीको कार्यकालमा नीतिगत भ्रष्टाचारले बढवा पाएको छ। नेपाल ट्रस्टको जग्गा लिजमा दिने प्रकरणमा नीतिगत भ्रष्टाचार भएको छ। नेपाल ट्रस्टका तत्कालिन अध्यक्ष सहितका पदाधिकारीहरूलाई हटाएर नयाँ अध्यक्ष सहित अन्य पदाधिकारीहरू नियुक्त गरियो। नेपाल ट्रस्टको जग्गा लिजमा यति गुपलाई दिनैका लागि ऐन समेत परिवर्तन गरियो। गोकर्ण रिसर्टको सम्झौताको म्याद ६ वर्ष बाँकी रहकै अवस्थामा पुनः यति गुपलाई इनै कौडीको मूल्यमा फेरी २५ वर्षका लागि लिजमा दिने सम्झौता गरियो। पहिलैकै सम्झौताको म्याद ६ वर्ष भन्दा बढी भएको अवस्थामा अहिले पुनः उसैलाई दिने गरी सम्झौता गरिनुको एकमात्र उद्देश्य हो नीतिगत भ्रष्टाचार। मन्त्रिपरिषद्ले गरेका निर्णयहरूलाई कसेले हैन तस्क्कने र अछित्यारले समेत त्यस विषयमा छानबिन गर्न तस्क्कने भएकाले नीतिगत निर्णय मन्त्रिपरिषद्कै बैठकबाट गराएर त्यहीबाट नीतिगत भ्रष्टाचारको सुखात हुने भएकाले अब मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने गरेका निर्णयहरू समेत छानबिन गरी नीतिगत भ्रष्टाचार गरेको ठहर भएमा त्यस्तो निर्णय गराउने मन्त्री र सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिव अति मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष वा प्रधातमन्त्री समेतलाई कारबाहीको तपाग्रामा लाग्नान सकेसमान नीतिगत भ्रष्टाचारमा कम्पी थाउन सक्छ।

कारबाहीको दायरमा ल्याउन सकेमात्र नीतिगत भष्टाचारमा कमी आउन सक्छ । संघीयता आफैमा महिंगो व्यवस्था भएकाले त्यसलाई थाम्का लागि विदेशी दातृ सम्पादकहरूले त्रहण र अनुदान सहयोग लिनुपर्न बाध्यता रहेको छ । तर त्रहणा र अनुदानमा समेत भष्टाचार हुने गरेको छ । त्रहणको भार प्रत्येक नेपाली जनताले बोक्नुपर्ने हुन्छ । तर सत्तामा बसेको व्यक्तिहरूले तै त्रहणमा र अनुदानमा समेत भष्टाचार गर्ने गरेका हुनाले जनतामाथि त्रहणको भार बढौंग गएको छ । मुलुक र जनतामा २०४६ सालसम्ममा करिब ७ हजार जिति त्रहणको भार भएकोमा अहिले झण्डै ४० हजारको हाराहारीमा त्रहणको भार परेको छ । राजनीतिक परिवर्तनपछि जनताको जीवन स्तरमा कूनै सुधार आउन सकेको नभएपनि नेताहरूको जीवनस्तरमा व्यापक सुधार आएको छ । त्यसको एजटै कारण हो नीतिगत भष्टाचार, नीतिगत भष्टाचार मुलुककै लागि र जनताको लागि अभिशाप भएको हुनाले तत्काल नीतिगत भष्टाचार बन्द गरी मुलुकलाई भष्टाचारमुक्त गराउन हामी जोडादार माग गर्दछौं ।

यसकारण संसदीय व्यवस्थाकै बद्नाम

• દેવેન્દ્ર ચુડાલ

devendrachudal@gmail.com

कार्यान्वयन नहुने हो भने त्यस्तो निर्णयको
अर्थ के ?

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी जो सत्ताधारी दल समेत हो । उसैको कारण संघीय संसद एक महिना भन्दा बढी बन्धक बन्यो । संघीय संसदमा भण्डे दुई तिहाई मत रहेको र सत्तामा समेत रहेको दलले संसदलाई अनिर्णयको बन्दी बनाउन उसैको लागि मात्र नभएर लोकतान्त्रिक पद्धति माथिकै प्रहार हो । संघीय संसद सबै समस्याहरूको समाधान थलोको रूपमा विश्वमै चिनिन्छ । तर त्यही संसदलाई बन्धक बनाइनु भनेको लोकतान्त्रिक पद्धतिकै खिल्ली उडाउनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । सत्ताधारी दलका दुई अध्यक्षहरूकै जुँधाको लडाई र पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा जनताका समस्याहरू समाधान गर्न थलोलाई बन्धक बनाइनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन । यसभन्दा पहिला पनि संसदलाई बन्धक बनाइने गर्ने गरिएको थियो । त्यसबेला विपक्षी दलले संसदलाई बन्दी बनाउने गरेका थिए भने यसपालि सत्ताधारी दलकै कारण असफल रहा ।

संसदलाई एक माहना बन्धक बनाइएका छ । पछिल्लो समयमा मुलुकमा विभिन्न समस्याहरू उत्पन्न भएका छन् । ती सबै समस्याको समाधान खोज्ने थलो भनेकै संसदनै हो । भारतले नेपालको केही भूभागलाई आफ्नो राजनीतिक नक्साभित्र राखेर राजनीतिक नक्सा प्रकाशित गरेको छ । नेपालको भूभागलाई आफ्नो राजनीतिक नक्साभित्र राखेर भारतले नक्सा प्रकाशित गरेपनि उसले कसैको भूमि नमिचेको दाबी उसको परराष्ट्र मन्त्रालयमार्फत गर्दै आएको छ । नेपालको सरकारले त्यस विषयमा कुट्टनीतिक नोट भारत सरकारलाई पठाउनु बाहेक अन्य केही गर्न सकेको छ । यस अगाडि पनि भारतले नेपालका केही भूभागलाई हडपेको थियो अहिले पनि त्यस्ता हडपिएका भूभागमा उसले दाबी गरिरहेको छ ।

आलो नृत्वका सरकारल संसदमा पश्च गरेका धेरै विधेयकहरू विवादको धेरामा तानिएका छन् । कतिपय विधेयकहरू तार्कार्यान्वयनै हुन नसक्ने समेत देखिएको भएपनि सरकार किन दिन प्रतिदिन अनुदार मार्गतर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ । सत्ताधारी दलसँग एकलै संघीय संसदमा बहुमत रहेको र सरकारले पेश गरेका विधेयकहरूलाई जस्ताको तस्तै पारित गराउन सरकार किन उद्धत रहेको छ । संविधानको भावनाले र मर्म विपरितका विधेयकहरू संसदमा पेश गरिनु संविधानकै उल्लंघन हो । सरकारले संसदमा पेश गरेका विधेयकहरूका बारेमा अहिले जतिको कहिल्यै विरोध भएको थिएन । संविधानले दिएका अधिकारहरू समेत खोरने गरी विधेयकहरू संसदमा पेश गरि त्यस्ता विधेयकहरू जस्ताको तस्तै

२०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन र २०६२/०६३ मा भएको आन्दोलनपछि भारतले नेपालमाथि गिर्दै नजर अरु बढाउँदै लगेको छ । नेपालको भूभाग मिचेको सन्दर्भमा नेपालका सबै राजनीतिक दलहरूले एकै स्वरमा सरकारलाई समस्याको समाधान खोज्न आग्रह गरेका छन् । २०४६ सालपछि सबै राजनीतिक दलहरूको राष्ट्रिय सहमति बनेको छ भन्ने जनताले समेत सरकारलाई सहयोग गरिरहेका छन् । सिमा मियिएको बारेमा राजनीतिक दल र जनताको समर्थन भनेको सरकारको बल हो । तर त्यो बललाई सरकारले लिन सकेको जस्तो देखिएको छैन । भारत सरकारले आफ्नो नक्साभित्रै नेपालको भूभागलाई राखेर नक्सा प्रकाशित गरेपछि नेपाल सरकारले आफ्नो भूमिको नक्सा प्रकाशित गर्न नसक्नु दुःखद विषय हो । केही नागरिक अगुवा र केही विज्ञहरूले नेपालको नक्सा प्रकाशित गरेका भएपनि केपी ओली नेतृत्वको सरकारले न त आफैले नक्सा प्रकाशित गरेको छ न त त्यसलाई नै स्वीकार गर्न सकेको छ । नेपालको वास्तविक भूभाग कर्ति हो भनेर जाने अधिकार नेपाली जनतालाई छ । सरकारलाई मात्र थाहा भएर हुँदैन । आफ्नो मातृभूमिको कर्ति हो भनेर आफ्नो मातृभूमिको नक्सा सरकारले तत्काल प्रकाशित गरी जनतालाई त्यसको जानकारी दिनुपर्ने दायित्वबाट किन ओली सरकार चुकौदै गएको छ । सरकारले गर्ने मेरेको द्वारक तिर्यगडक विताउन्ने द्वेरामा पारित गराउनका लागि सरकारलाई आफ्नो विश्वासिले सभामुखको आवश्यकताका भएकै कारण नयाँ सभामुख चुन्न भएपछै एक महिना भन्दा बढी समय लाग्यो । नयाँ सभामुखको लागि सत्ताधारी दलले अग्रिम प्रसाद सापकोटालाई उम्मेदवार बनाएको छ । सापकोटाको मात्र उम्मेदवारी परेपछि उनी सभामुख बन्ने पकापककी भएपनि उनी निर्विवाद भने हुन सकेका छैनन् । सर्वोच्च अदालतले उनीमाथि लगेको ज्यानसञ्चयी मुद्दालाई संवैधानिक अदालतमा पठाएको छ । यदि संवैधानिक अदालतले उनलाई दोषी ठहर गरेको खण्डमा उनी स्वतन्त्र पदमुक्त हुनेछन् । संसदबाटै महाअभियोग लगाएर राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपतिसहित सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधिश सहित न्यायाधिशहरू र संवैधानिक निकायका प्रमुखहरू र सदस्यहरूलाई हटाउन सक्ने संवैधानिक अधिकार पाएको संसदको सभापतित्व गर्न सभामुखको चयनमा सत्ताधारी दलले असंवैधानिक र असंसदीय व्यवहार देखाएको छ । आरोपित व्यक्तिलाई संसदको सभामुख जस्तो जिम्मेवार पदमा चयन गर्नुले अहिले विश्वसामू नेपाल लज्जाले भुक्नुपर्न अवस्था सिर्जना भएको छ । किन सत्ताधारी दललले त्यस्तो असंवैधानिक कार्य गर्यो अब त्यसको निरुपण गर्ने थलो समेत सर्वोच्च अदालतले नै भएको छ । संवैधानिक पदमा पुग्ने व्यक्तिको उच्च छवि भएको स्वच्छ हुनुपर्ने र कुनै आरोपण नलागेको बाबिक द्वन्द्वारै पाण थाल्नुपर्ने महान्

गरेका हरक निणयहरू विवादका धरामा पर्ने गरेका हुनाले अब विवाद नहुने गरी सरकारले तत्काल नेपालको नक्सा प्रकाशित गरी आफ्नो भूमिको सुरक्षा गर्न सक्नुपर्दछ । पछिल्लो समयमा सरकारले निर्णय गर्ने तर कार्यान्वयनमा नलैजाने प्रवृत्तिमा सरकार रहेको छ । त्यसको प्रत्यक्ष उदाहरण हो उखु कृषकलाई माघ ७ गतेभित्रमा चीनी मिलहरूस्थाट बाँकी रहेको सबै रकम भुक्तानी दिलाई सक्ने निर्णय । तर समयसीमा भित्रमा कृषकहरूले केही रकम मात्र पाए । अझै एक अर्ब रुपैया चिनी मिल मालिकहरूस्थाट कृषकले पाउन बाँकी रहेको छ । काठमाडौंमानै आएर उखु कृषकहरू आन्दोलन गर्न बाध्य बनाइए । उखु कृषकहरूको आन्दोलनका कारण सरकार उनीहरूसँग सम्झौता गर्न बाध्य भयो । समयसीमा तोकियो, तर समयसीमा भित्रमा कृषकहरूले सबै भुक्तानी पाएनन, अब फेरी उनीहरूले बाँकी रकम लिन आन्दोलननै गर्नुपर्न अवस्था सरकारलेनै सिर्जना गरीदिएको छ । सरकारले हतार हतारमा निर्णय गर्न तर नलागका व्याक्त हुनुपनमा अदालतम सुदूर चलिरहेका व्यक्तिलाईनै सभामुख जस्तो पदमा चयन गर्नु भनेको एक खालको अदालतलाई समेत च्यालेन्ज दिनु हो । अदालतले के गर्दै हेरौ भनेर सत्ताधारी दलले सापकोटालाई चयन गरेको हो । संविधानले नै अदालतलाई संविधानको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार दिएको छ । संविधान अनुसार व्यवस्थापिका कार्यपालिका र न्यायपालिका अधिकारहरू अलगअलग रहेका छन् । व्यवस्थापिका संसदले कानुन बनाउने, कार्यपालिकाले व्यवस्थापिकाले बनाएका कानुनहरूको लागु गर्ने र कार्यपालिकाले कानुनहरू लागु गदाएको कहिंकतै गल्ती गरेको खण्डमा त्यसलाई सुधार गर्ने आदेश दिने न्यायपालिकाको अधिकार हो । त्यसैले व्यवस्थापिका संसदले गरेका गल्ती कमी कमजोरीका बारेमा समेत न्यायपालिकाले हेर्ने बोल्न सक्ने भएकाले अदालतको मुद्दा चलिरहेका व्यक्तिलाई मुद्दाको किनारा नलागेसम्म महत्वपूर्ण पदमा रहन रोक्न सक्ने अधिकार अदालतलाई रहेकोले

अब अदालतले महत्वपूर्ण भूमिका खेल सकनुपर्दछ । कानुन सबैको लागि बराबरी भन्ने सिद्धान्तलाई संवैधानिक अदालत र सर्वोच्च अदालतले यस पालना गराउन सकेमात्र अदालतको महत्व र गरिमा बढ्नेमा विश्वास गर्न सकिन्छ । सर्वोच्च अदालतले यस केही पहिला जघन्य अपराधमा संलग्न भएका व्यक्तिहरूलाई आम माफी दिन नसक्ने निर्णय गरेको हुनाले ज्यान सम्बन्धी अपराध लागू औषध, बालबालिका तथा महिला विक्रि सम्बन्धी अपराधलगायत अन्य केही अपराधमा आममाफी दिन नसकिने निर्णय गरेको हुनाले त्यस्ता अपराधमा संलग्न भएका व्यक्तिहरू जेलनै बस्नुपर्ने हुन्छ तर आज शक्तिको आडमा त्यस्ता व्यक्तिहरूलाई समेत मुक्त चलिरहेकै अवस्थामा सम्बैधानिक पदमा नियुक्ति गर्नु भनेको अदालतको समेत अपहेलनानै हो ।

नेपालको न्यायसम्बन्धी अधिकार अदालत तथा न्यायिक निकायबाट प्रयोग गरिन्छ । सविधानले धारा १२६ अनुसार सर्वोच्च अदालतलाई सविधान र कानूनको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार दिइएको छ । जुन सबैले स्वीकार गर्नुपर्ने बाध्यता रहेको छ । त्यसैले सर्वोच्चलाई अभिलेख अदालत समेत भन्ने गरिएको छ । अहिले सर्वोच्च माथि नयाँ अभिभाराहरू समेत थर्पेंडे गएका छन् । संघीय संरचना, स्थानीय निकायका समितिहरूलगायतका अनेक संरचनाबाट घेरिएर सर्वोच्च अदालतमाथि नयाँ अधिकार थपिएको अवस्थामा दलहरूले उसैलाई चुनौती दिने गरी मुद्दा चलिरहेका व्यक्तिलाई महत्वपूर्ण पदमा चयन गर्नुले के अदालतको साख बच्चा ? संसद भनेको स्वतन्त्र थलो भएपनि त्यहाँ समेत दलीय आदेश हाबी हुनु भनेको सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएको संसद समेत सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको प्रमाणित हुनुनै हो । पार्टीहरूले चुनावी घोषणा पत्रमा लोकतन्त्रको नारा उल्लेख गरेका छन् के घोषणा पत्रमा लोकतन्त्रको नारा जप्तैमा लोकतन्त्रको भविष्य होला र ? त्यसका लागि त राजनीतिक दल र त्यसका नेताहरूको आचरणमा शुद्धता र व्यवहारले समेत पुष्टि गर्न सक्नुपर्दछ । पछिलो सयममा त्यो सभामुखको लागि आ-आफ्नै व्यक्तिलाई सभामुख बनाउन खोज्नु ? पार्टी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले सापकोटालाई सभामुख बनाउनु खोज्नु अदालतलाई समेत च्यालेन्ज दिनुपर्दछ भन्ने मान्यताबाट ग्रसित रहेको छ । पूर्व माओवादीका धेरै व्यक्तिहरूमाथि अहिलेपनि मुद्दा चलिरहकै छन् । त्यस्ता व्यक्तिलाई सभामुख जस्तो महत्वपूर्ण पदमा आसिन गराउन सकेको खण्डमा त्यसैलाई नजिर बनाएर अरुलाई दण्ड सजाएबाट उन्मुक्ति दिने प्रयास बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन, अब त्यहीबाट सत्तासमीकरणको अर्को खेल समेत सुरु हुन सक्छ । सरकारले संसदमा पेश गरेका केही विधेयकहरू संसदबाटै अस्वीकृत गराएर त्यसको अपजस ओली सरकारमाथि थोपेर चियिवालयको बैठकबाटै प्रधानमन्त्री ओलीलाई राजिनामा दिन बाध्य पार्न रणनीति अनुसार सापकोटालाई सभामुख बनाउनुपर्न अडानमा नेकपाको सविचालयको बहुमत सदस्यहरू उभिएका हुन भनेर बुझ्न कसैलाई कुटिन भएन ।

पछिल्लो सयममा संसदीय अभ्यासको विषयमा सत्तासीन साम्यवादी दल त्यसमा पनि पूर्व माओवादी नेता र सञ्चार माध्यममा केन्द्रित रहेका जस्तो देखिएको छ । संविधान र संसदीय अभ्यास अनि लोकतान्त्रिक पद्धतिलाई हेर्न अभ्यास गर्ने फुर्सद उनीहस्ताई छैन । त्यसैले उनीहस्त एकतर्फ रूपमा सञ्चारमाध्यमविरुद्ध खनिएका छन् । पूर्व माओवादी आफ्नो सिद्धान्तमै अधकाँचो अवस्थामा रहेको छ । यी सबै कारणहस्तले गर्दा अर्कै पनि लोकतान्त्रिक पद्धति अपनाउन नसकेको खण्डमा नेपालको लोकतन्त्रको भविष्य उज्जल सहन सक्छ भन्ने विश्वास गर्न सकिने आधारहस्त देखिएका छैनन् । केही राजनीतिक हतार कोही नेताहस्ताई नभएकै कारण उनीहस्त अदालतलाई समेत च्यालेन्ज दिएर आफूखुसी निर्णय गराउन अनेक प्रकारका हर्कत गर्दै अधि बढेका हुनाले करै संसदीय अभ्यासनै असफल हुन सक्नेतरफ सचेत हुनु आवश्यक देखिन्छ ।

सम्भावित संकटको टड़कारो परिस्त्रक

• पी खरेल

गत असोजमा आफ्नो नेपाल भ्रमणको अवसर पारेर चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिडले नेपालमा अमेरिकी-नेतृत्वको चीन विरोधी गतिविधिलाई इङ्गित गर्दै त्यस्ता तत्वको हड्डी धुलोपीठो पार्ने कडा चेतावनी दिए । अर्थात्, चीन चुप लगेर बसेको छैन । नेपाल टेकेको दुई घटामित्री सीले आफ्नो भ्रमण टोलीको एक महत्वपूर्ण सदस्यलाई पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रसमक्ष दूतको रूपमा पठाए । विशेष दूतले निर्मल निवासमा पुऱ्याएको सद्देशमा तीन बुँदा रहेको बुकिन्छ : विगत ४ वर्षदेखि विभिन्न चरणमा भएका छलफलको ठोस नीतीजा केही समयपछि देखिन्छ ।

निर्मल निवासमा ती दूतले सन्देश आदान प्रदान गरिरहेदा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले अति विशिष्ट पाहुगालाई रात्री भोजमा सम्बोधन गर्दै थिएन् । भोजको समय निर्मल निवास पुगेका दूतको लागि तय गरिएको मेच खालि देखिएमा अरुको ध्यान आकर्षित हुनेका कारण नेपाली पक्षले सो मेच हटाएको जानकारी छ । चिनियाँ राष्ट्रपतिका भ्रमण टोलीका लागि छुट्ट याइएको सोल्टी होटलको एउटा पूर्व ब्लकमा पाहुना खाचाखच भएपनि एउटा स्वीटमा सधै ताला लागेको र भ्रमण अवधिभर कुरै पाहुनाले पनि प्रयोग नगरेकोले पूर्वराजाको भेट राष्ट्रपति सीसँग त्यहीं भएको हुनसक्ने हल्ला चलेको हो ।

सशक्त सन्देश

वास्तवमा मिहीन कुट्नीतिक मर्यादा राख्न माहिर चिनियाँहरू त्यस्ता नाटक आपतकालीन अवस्थामा बाहेक रच्छेनन् । बरू भ्रमण तालिका तयार गर्दा, चिनियाँ पक्षबाट पूर्वराजालाई भेट्दा कसो होल भनेर सोधनी नेपाल सरकारसमक्ष राखेको हो । बेझिडले पूर्वनुभानअनुसार प्रधानमन्त्री ओलीले विद्यामान अवस्थामा त्यस्तो भेट उपयुक्त नहुने जवाफका कारण पाहुना राष्ट्रपतिले राजकीय भोजमा अनुपरित्त हुने गरेर भए पनि विशेष दूत खटाएर निर्मल निवासमा आफ्नो सन्देश पठाए ।

साथै, बेझिडले पूर्वराजालाई कस्तो मूल्याङ्कन गरेको छ भन्ने धारणा सार्वजनिक गरेको हो । यसबाटे भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीलाई आफू नेपाल आउनु केही घटामाथि भएको वार्ताको दौरानमा सीले संकेत दिइसकेका थिए । तैपनि भारतीय दूतावासले निर्मल निवासमा चिनियाँ विशेष दूत र पूर्वराजाबीच भएको कुराकानीको ठोस पक्ष (सब्स्ट्रानाटिम पार्ट) बुझ्न पैचवटा खुफिया निकायहरू प्रयत्नरत हुनु आश्चर्य भने होइन ।

चीनलाई दक्षिण एसियाली सहयोग संगठनमा पर्वक्षकको स्थान दिइनुमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रले सन् २००५ को ढाका शिखर सम्मेलनमा अग्रणी भूमिका खेलेको घटना चिनियाँपक्षले बिसेको छैन । हुनपनि, ४ वर्षयता तीन पटक चिनियाँ सरकारी आतिथ्यमा पूर्वयुवराजी हिमानीका साथ चीन पुगेका पूर्वराजाले दक्षिण एसियाली मामिला हेँ विभिन्न अधिकारी, विज्ञ तथा सुरक्षा अधिकारीहरूसँग भेटवार्ता गर्दै पछिलो चरणमा राष्ट्रपति सीसँग छलफल गरेका घटनाले विशेष महत्व राख्छ ।

धुलोपीठो पार्ने चेतावनी दूरगामी प्रभावमा आस्था राख्ने चिनियाँ राष्ट्रपतिले हतासमा बोलेका होइनन् । त्यसले नेपाली राजनीतिवृत्त तथा अन्य राष्ट्रहरूलाई चीन सरकारले आफ्नो राष्ट्रिय हितमा औच आउन सक्ने कुरै पनि रणनीति र क्रियाकलाप विरुद्ध जस्तोसुकै उपायबाट परास्त गर्ने हैसियत राख्छ भने सन्देश दिन्छ ।

चिमेकीहरूका बुफाइमा नेपाली कॉम्प्रेसको अगुवाइमा साफा मुद्दा अधि सारेर सदन र सडक दुई ताताउन सकेमा विगत १३ वर्षदेखिको वेतितिको अन्य हुनसक्ने रिथिति बन्छ । उता निर्मल निवासका निकट सूत्रहरूका भनाइमा पूर्वराजाको सम्पर्क र सम्वाद छिमेकीहरू तथा सुम्प्रपारका प्रभावशाली शक्तिहरूसँग निरन्तर जारी

छ । २०६२-०६३ सालको आन्दोलनपछिको आयामलाई मूल्याङ्कन गर्दा पूर्वराजाको निष्कर्ष छ, पैसा खर्च गरेर सडकमा मान्छे उफारेर त्याएको परिवर्तन दिगो हुँदैन । 'स्पष्ट नीति प्रतिवद्व नेताले सार्वजनिक खाकासहित देखा परेमा कुरा अर्के हो ।' काँग्रेसको एक धार र राष्ट्रिय जनता पार्टीका नेताहरूका भनाइमा फागुनपर्ने आन्दोलनमा होमिनुपर्ने अवस्था देखिन्छ ।

विडम्बना

भेनेजुएला काण्डमा नेपालको बाफिने प्रतिकृया र अस्पष्टताले छिमेकी तथा यस मुलुकमा लामो समयदेखी चासो राख्ने राष्ट्रहरूले असंलग्न परराष्ट्र नीति विपरीतको सरकारी रैयाको भक्तिको पाए । सन् १९६८ मा सोभियत रूसजस्तो महाशक्तिले भूपरिवेष्टित चेकेस्लोभाकियामा गरेको दस्तक्षेपिरुद्ध नेपालले आवाज उठायो । सन् १९७१ सोभियत रूसले अर्को भूपरिवेष्टित तथा असंलग्न राष्ट्र अफगानिस्तानमा सेनादारा उपद्रव मच्चाएर आफ्नो अनुकूलको सरकार खडा गर्दा नेपालले आपत्ति जनाउन बिलम्ब गरेन जबकि भारत तत्स्थ बस्यो ।

विडम्बनाको कुरा, त्यसै साल भारतले असंलग्न राष्ट्रहरूको अध्यक्षता पाएको थियो । नेपालको नीतिमा एकरूपता गाँसिएकोले होला, सन् १९७० मा राजा वीरेन्द्रको संघमा प्रस्तावित दोस्रो राजकीय भ्रमणको अवसर पारेर सन् १९७५ मा प्रस्ताव गरेको शान्तिक्षेत्रलाई मान्यता दिने कुरा थियो । तर २०४६ को राजनीतिक परिवर्तन र नेपाली कॉर्गेस तथा बाम मोर्चाले भारतलाई विडाउन नहुने तर्क अधि सारेर राष्ट्रसंघका पाँच महाशक्तिमध्ये चारसहित १९६ राष्ट्रहरूबाट अनुमोदित सो प्रस्ताव गाड्नु पुगे ।

तीस वर्षपछि पूर्वमाओवादी प्रधानमन्त्री तथा हाल समाजवादी दलको डा. बाबुराम भट्टराईले केही महिनाअधि राजा वीरेन्द्रको शान्तिक्षेत्र प्रस्ताव ब्युँताउनु पर्ने कुरा उठाए । नेपालमा चीनको बढ्दो देखो २०४६-६३ मा देखाएको रूप र सारबारे केही नबोलेकोमा अतल बिहारी बाजपाईलाई पश्चातापले बिजेको कुरा उनी निकटहरू बताउँचन् । बाजपाई प्रधानमन्त्री बुँदा राजा वीरेन्द्रसँगको भेटमा आफ्नो सुरक्षा गार्डलाई अन्यत्र राख्ने उनको पाउमा ढोगेको घटनाबारे खास-खुस त्यतिबेला नै चलेको हो । नेपाली राजसंस्थाप्रति त्यस्तो आदरभाव राख्ने र आफूले साझै आदर गरेका व्यक्तिको मूल्य र मान्यतामा प्रधानमन्त्री मोर्चाको भुकाव रहनु नौलो कुरा होइन । केही वर्षअधि मोर्चाले सोचेको एक निर्णयक योजना अगाडि बढ्न नसकेकोमा उनको प्रतिक्रिया थियो, 'अब महाराजासमक्ष कसरी मुख देखाउँ ?'

दक्षिणतर पनि ठाउँ चाहिन्छ कि भनेर, हामीतर पनि उत्तिको प्राथमिकता दिएजस्तो गर्नुन् ।'

ढाकामा सन् २००५ को सार्क शिखर सम्मेलनको सन्दर्भमा भएको पूर्वराजा र डा. मनमोहन सिंहबीचको गोप्य वार्तामा भारतीय पक्षले भट्का महसुस गर्न पुग्यो । सिंहले आफ्नो परराष्ट्रमन्त्रीलाई वार्तामा राख्न खोजे तर नेपाली पक्षलाई सो सुविधा दिन चाहेन । राजा ज्ञानेन्द्रले नमानेका कारण दुवै पक्षका अन्य कुनै अधिकारीले पनि छलफल स्थानमा प्रवेश पाएनन् । त्यसै विहान नयाँ दिल्ली र मुम्बिया भेट्ने नेपाली पत्रकारहरू तथा कॉर्गेस, राप्रापाका फ्याक्हरू र मधेसवादी दलका नेताहरूले पाए । अडकोको कुरा थियो : अखण्ड भारतीय हिन्दू साम्राज्य कि हिन्दू अधिराज्य नेपाल? मोदीका निकटहरूको भनाइमा हिन्दू राष्ट्र नेपालको राजसंस्थाबाट मात्र आवश्यक संरक्षण हुँच । मोदीपक्षको भनाइमा हिन्दू राष्ट्र नेपालको राजसंस्थाबाट मात्र आवश्यक संरक्षण हुँच ।

त्यसो गर्नुमा निर्णयक भूमिका मनमोहन सिंहले राजा वीरेन्द्रसमक्ष २०४६ मा राजिभ गान्धीले राखेको प्रस्ताव पुनः राख्न राजा ज्ञानेन्द्रले ठाडै अस्विकृत गर्नुमा थियो । सो प्रस्तावमा नेपालको परराष्ट्र नीति, सुरक्षा र जलस्रोत भारतले आतङ्ककारी समूह घोषित गरेको माओवादी नेता पुष्पकमल दाहालाई संलग्न गराएर १२ दुवै दाहाली दाहाल गरेन जबकि भारत तत्स्थ बस्यो ।

त्यसबत्त भारतीय नेता तथा धर्मगुरुहरूको विश्लेषणमा नेपालामि अलग-अलग समयमा लगाइएको आर्थिक नाकाबन्दीले उनीहरूको भलो कहिल्यै भएन । सन् १९६९ मा लगाइएको नाकाबन्दीको एक वर्षभित्र चीन-भारत भाइ-भाइको नारा विपरीत ती दुईवीच युद्ध छेडियो र स्वतन्त्र भारतका प्रथम प्रधानमन्त्री जवाहारलाल नेहरूले तूलो हारको भट्का भोगे, जसबाट तड्गन नसक्दै उनको देहान्त भयो ।

राजिभ गान्धी प्लस दुवा पास गरेर आफ्नी ईटालायन श्रीमती सोनियासँग हवाइ पाइलटी जीवन श्रीमती बुक्यारेको अवस्थामा उनकी आमा इन्द्रीरा गान्धीले राष्ट्रिय संकटकाल घोषणा गरेर भण्डै तीन वर्ष तानाशाही शासन चलाइन । सन् १९७७ को आमचुनावमा उनको दलले सर्वनाक हार खेप्नुपर्न्यो । उनी र राजनीतिमा लागेका सञ्जयविरुद्ध जनता पार्टीका प्रधानमन्त्री मोरारजी देसाईको सरकारले अनेक मुद्दा थोप्यो ।

त्यसरी एकिलेकी र एक किसिमले बहिस्कृत अवस्थाकी इन्दिरालाई राजा वीरेन्द्रले नेपालमा केही समय विश्राम लिन आमन्त्रण गरे । राजिभ-सोनियाले सो निमन्त्रणलाई सकारात्मक मानेर सुटकेस बाँधे पनि राजिभका भाइ सज्जयको सलाहमा इन्दिराले अन्तिम शिक्षिता देहान्त निर्णय लिईन् । सन् १९७९ मा नेपालामि नाकाबन्दी लगाउन इन्दिरा सन् १९८४ मा आफ्नै सुरक्षा गार्डका गोलीको शिकार बनिन् ।

उनै राज

सामाज्य परिवारका लागि प्याज सुन जस्तै

डा. श्रीभगवान ठाकुर

प्याजको अकाशिदा भाउ ईस. १९९० मा रु. १०० र हाल २०१५मा रु. २५० प्रति किलो सुनेर जीउ काम थाल्छ। प्याज समान्य परिवारको लागि सुन समान नै झेस्केको कुरा सामाजिक संजालमा धेरै नै सुनिस्केका छौं। नेपालमा बालीको पाकेट पैकेजको अवधारणामा कुपि मन्त्रालय मार्फत १५५ मिलियन रुपैयाको प्याजको मिशन पनि राष्ट्रो उपलब्धिका साथ सम्पन्न पनि भई सकेको छ। तर देश प्याजको लागि अति नै बढी माँग रहेको र उत्पादनले पूर्ति गर्न सकेको अवस्था छैन। नेपालमा आफैनै उत्पादनले ८० प्रतिशत प्याज भारत लगायत अन्य बाहिरी देशबाट आयात गर्नु पर्न अवस्था छ। नेपालमा तराई मधेका १० जिल्लाहरूमा: सिरहा, सत्तरी, सर्लही, बारा, रूपन्देही, धनुषा, दाङ, पर्सा, बाँके र बर्दियामा विषेशगरी प्याजको खेती गरिन्छ। गतवर्षको तथ्यांकअनुसार प्याज २० हजार हेक्टरमा खेती गरी २३९ हजार टन उत्पादन भएको थिए। सोही वर्ष स्थानीय बजारको माग पूर्ति गर्न ३९० हजार टन लगभग रु. ३० अर्बवरावरको बाहिरबाट आयात गरिएको थिए। तर नेपालको भौगोलिक विविधता, वितिय व्यवस्थापन, र प्रविधिको तातान्यता मिलाएर प्याजको खेती, भेडारण तथा विशेषज्ञानको साथै उपभोगको समुचित व्यवस्थापन गरेमा प्याजबाट कृषकहरूले अत्यधिक आम्दानी लिनुका साथै समृद्धि हासिलमा टेवा पुग्न सक्छ।

प्याज हाम्रो समाजमा पाईने गानो समुहका तरकारीहरू मध्ये एउटा प्रव्यात तरकारी एवं स्वादिष्ट बास्नादार मसला बाली हो। यसमा थोरै पफाट, प्रेटिन, का बैंहाइड्रेड, फाइबर, कैरोटिन, भिटामिन बी(बी ९) र सी, पोटासियम, म्यानेशियम, क्याल्सीयम, फस्फोरस प्रसस्त मात्रामा पाईन्छ। यसको प्रयोग औषधिको रूपमा शरीर विष निकालन, यूरिकएसिड घटाउन, मौर्गापेशीको समस्या कम गर्न, शारीरिक विकास, पाचन शक्ति बढाउन, पेट दुखाईमा, अनिद्रा घटाउन, श्वास फेर्न गाहो भएमा, बाथ रोग लागेमा, लु, हैजा, कमलपित, मुर्छा, मलेशिया, आगोले पोलेमा, बास्ला माहुरी कीराले टोकेमा, विसो वा रुधाईको लागेमा गरिन्छ। यसमा पाईने पिरोपन एलाइल प्रोपाईल डायसल्फाईड भन्ने उडनशील तेलको कारणले हो, जुन प्रजाती, उत्पादन हुने समय र भेडारणको अवधिमा भर पर्दछ, जसले आँखाको आसु निकाली विभिन्न संक्रमणबाट बचाउँछ। यसको बाहिरी बोकाको रंग क्यूरसेटिन भन्ने तत्वले बनेको हुन्छ। यसको हरियो पात तरकारीको रूपमा, गानो सलाद, पकोडा, चायी, अचार, चटनी, रेटीपाराठा, ढोसा को रूपमा तथा अरु तरकारीसंग मिसाएर तरकारीको रूपमा एवं अनेक प्रकारका व्यञ्जन समोसा, मस्त: चाउचाउ, चाउमिन, मासु आदिमा मसलाको रूपमा पनि सर्वत्र प्रयोग गरिन्छ।

नेपालमा उपभोक्ताको माग आपूर्ति न हुनुमा प्रमुख समस्या क्षेत्रफल तथा उत्पादन न्यून हुनु हो। यसको खेती प्रायः जसो हिउँदमा गरिन्छ र उत्पादन चैत्र, बैशाखमा हुन्छ। यस प्रकारले उत्पादीत प्याजको भेडारण गर्ने समुचित व्यवस्था नभएको र घेरेलु तरीकाले लामो समयसम्म राख्न नसकी साउन, भाद्र सम्म खपत हुन्छ। साथै हाम्रो देशमा सब भन्दा बढी प्याजको खपत फागु, दशै, तिहार र छठ जस्तो चौड पर्वका साथै विहेबारीको बेला पनि माग बढी हुने भएक ले सो समयमा स्थानीय रूपमा उत्पादीत प्याज उपलब्ध नहुने र महङ्गो मूल्य तिरी भारतबाट प्याज आयात गर्नु पर्न बाध्यता छ, फलस्वरूप तुलो रकम विदेशमा जाने गरेको छ। यसवर्ष भारत लगायत चीन, अफगानिस्तान, पाकिस्तानबाट पनि आयात गर्नु परेको छ।

प्याजको खेतीको लागि तराई मधेश तथा मध्यपहाडका तल्लो भेक उपयुक्त माटो र हावापानी भएको भूगोल हो। तराईमधेशमा प्याजको क्षेत्रफल धेरै भए पनि उत्पादकत्व अरु देशको तुलनामा धेरै नै न्यून रहेको

छ। तराईमधेशमा कृषकहरूले उन्नत जात प्रयोग नगर्नु, उन्नत खेती प्रविधि (समय, नर्सरी, सिंचाई, गोडमेल, रोगकीरा, विसो असिना व्यवस्थापन) न अपनाउनु, उचित भण्डारण, समुचित बजारीकरण, प्रशोधन व्यवस्था नहुनुका कारणले नेपालको उत्पादन न्यून रहेको छ। जसले गर्दा वर्षे पिछ्ये हाम्रो देशमा धेरै महगो प्याजको मारमा परेको छ। ती व्यवस्थानहरूलाई मध्ये उपयुक्त प्रविधि र जातको छनोट गरी सही समयमा खेती गर्न सकेको आपैने उत्पादनले साले भरि प्याजको माग आपूर्तिका साथै देश बाहिरबाट पनि विदेशी मुद्रा आर्जन गर्न सक्ने अपार सम्भावना रहेको छ। प्याज साले भरि उत्पादन गर्न सकिने बाली भएकोले प्याज वर्षभरि आपूर्ति हुने प्रविधि स्थानान्तर गरी बाली सघनता बढाउन बाहेक अरु उपाय हुन सक्दैन। प्याज २०-२५ दिग्री सेन्टीग्रेड तापकममा उप्रन सक्ने, मध्यम तापकम र छोटो प्रकाश अवधिमा विरुचाको वुद्धिविकास र उच्च तापकम र लामो प्रकाश अवधिमा गानोको विकास राप्रोसंग हुन सकिने तथा ज्यादै अस्तियन्पन तथा क्षारियनबाहेक, मोर्फेभार नभएको दोमट बा बलौटे दोमटमाटोमा हुन सक्छ।

प्याजको सघनता बढाउन मुख्य गरी दुई तरीका (१) बीउबाट बेर्ना बनाई रोपने, (२) बीउबाट सिधै सेट (सानो गानो) बनाई रोपने विधिबाट गर्न सकिन्छ।

(१) बीउबाट बेर्ना बनाई रोपने विधिमा (क) हिउँदे र (ख) वर्षे गरी दुई सीजन गरी बाली सघनता बढाउन सकिन्छ।

(२) बीउबाट सिधै सेट (सानो गानो) बनाई रोपने विधिमा वर्षा याममा रोपेपर प्याजको खेतीको क्षेत्रफल बढाउन सकिन्छ।

बीउबाट बेर्ना रोपने

हिउँदमा तराई मधेश र मध्यपहाडमा असोज-कार्तिकमा तुलो क्षेत्रफलमा लगाई बेर्ना मंशीर-पौसमा रोपेर चैत्र-बैसाखमा प्याजको गानो उत्पादन लिन सकिन्छ।

बर्षमा तराई मधेश र मध्यपहाडमा कम भारपात हुने, पानी नजान्ने क्षेत्रमा जेष्ठ-अषाढमा बीउ रोपी अग्लो व्याडमा प्लास्टिकको गुमोज (टनेल) बनाई साउन भद्रौमा बेर्ना रोपी कार्तिक मंशीरमा प्याजको पातसहितको गानो अत्यधिक उत्पादन गर्न सकिन्छ। पहाडमा बैसाख जेष्ठमा बीउ लगाई साउन भद्रौमा बेर्ना सारी पात सहितको गानो प्याज मंशीरमा जोड दिन अनुरोध गरिन्छ।

बीउबाट सिधै

सेट बनाई रोपने:

तराईमधेशमा र मध्यपहाडमा असोज कार्तिकमा पातलो गरी सिधै बीउ छरेर फागुन चैत्रमा १० ग्रामको सानो गानो (सेट) उत्पादनगरी राख्ने, अनि साउन भद्रौमा ड्यूग बनाई गानो (सेट) रोपी

कार्तिक मंशीरमा पात सहितको गानो प्याज उत्पादन लिन सकिन्छ।

प्याजका प्रचलित

जात तथा यसका गुणहरू:

१. एप्री फाउण्ड डार्क रेड : यो बेमौसममा खेती गर्न सकिने जात हो। सेट बाट गानो तथा हरियो साग उत्पादन गर्नको लागी यो जातले प्रशिद्ध नाम कमाएको छ। विशेष गरी नेपालीहरूको चाड पर्व (भाद्र महिना देखि कार्तिक सम्म) प्याज धेरै महङ्गो हुने गर्दछ। त्यसैले आषाढ श्रावण तिर यसको सेट रोपेपर गानो उत्पादन गर्दा बढी मुल्यमा बित्री गर्न सकिन्छ।

२. एप्री फाउण्ड लाईट रेड : यो पनि डार्क रेड जस्तै बेमौसममा लगाउन सकिने जात हो।

३. रेड त्रीयोल : यो छोटो अबधिमा तयार हुने प्रविधि स्थानान्तर गरी बाली सघनता बढाउन बाहेक अरु उपाय हुन सक्दैन। प्याज २०-२५ दिग्री सेन्टीग्रेड तापकममा उप्रन सक्ने, मध्यम तापकम र छोटो प्रकाश अवधिमा विरुचाको वुद्धिविकास र उच्च तापकम र लामो प्रकाश अवधिमा गानोको विकास राप्रोसंग हुन सकिने तथा ज्यादै अस्तियन्पन तथा क्षारियनबाहेक, मोर्फेभार नभएको दोमट बा बलौटे दोमटमाटोमा हुन सक्छ।

४. एन ५३ : यो रेड त्रीयोल भन्दा अपूर्ति आपैनो अबधिमा तयार हुने जात हो। यसको गानो हल्का रातो र पात हल्का हुन्छ। यो करिव १२० दिनमै तयार हुन्छ। यसको उत्पादन करिव २० टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै। यसको गानो रातो काममा लागी उपयोगत हुन्दैन।

५. पुसा रेड : यो छोटो दिनमा हुने गानो रातो कम पिरो, उत्पादन १५-२० टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै। यो छोटो दिनमा हुने गानो रातो, अलि अलि पीरो र उत्पादन २०-२५ टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै।

६. नासिक रेड : यो छोटो दिनमा हुने गानो रातो, अलि अलि पीरो र उत्पादन २०-२५ टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै।

७. काठमाण्डौ स्थानिय : यो छोटो दिनमा हुने, गानो खेरो रेडको र पीरो हुने जात हो। यसको उत्पादन २०-२५ टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै।

८. बेमौशीमी १ : यो सानो अवधिमा तयार हुने, बेमौशमा बर्षे प्याजको रूपमा हुने, तुलो आकारको गानो फल्ने, ४६ टनसम्म प्रति हे. हुन सक्दै।

अतः राष्ट्रको प्याज उत्पादन, खाद्य तथा पोषणको समस्या, आयात, गरीवि तथा युवा पलायनको अवस्थालाई मध्य नजर राखी कृषकहरूको आम्दानी बढाउन, आयात प्रतिस्थापन र समृद्धिको नारालाई साकारात धार्ता पार्न उद्देश्यले स्थानीय सरकारले ठाउँ र मौशम सुहाउँदो हिसाबले बढीभन्दा बढी आपैनो नीति तथा कार्यक्रमबनाई बजेट विनियोजनगरी सालैभरि प्याजको उत्पादन गर्ने, बर्षा असिना र अन्य जोखीमाटा बच्न बीमाको व्यवस्थाका साथै यसका समुचित भेडारण र बजारीकरणमा जोड दिन अनुरोध

कर्पोरेट

● ऋणपत्र जारी गर्न धितोपत्र बोर्डमा सानिमा र एनसिसिको निवेदन

नेपाल धितोपत्र बोर्डमा ऋणपत्र निष्कासनको लागि सानिमा बैंक र नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स (एनसिसि) बैंकले निवेदन दिएका छन्। नेपाल राष्ट्र बैंकले चुता पुँजीको २५ प्रतिशत ऋणपत्र निष्कासन गुन्पन्व व्यवस्था गरेअनुसार यि कम्पनीले निवेदन दिएका हुन्। सानिमा बैंकले ४ अर्ब रुपैया बराबरको ४० लाख कित्ता ऋणपत्र जारी गर्ने लागेको हो। बैंकले वार्षिक १० दशमलव २५ प्रतिशत व्याजदरमा १० वर्ष अवधिको ऋणपत्र निष्कासन गर्नेछ। कुल कित्तामध्ये बैंकले १६ लाख कित्ता सार्वजनिक निष्कासन मार्फत सर्वसाधारणलाई विक्री गर्नेछ भने बाँकी २४ लाख कित्ता व्यक्तिगत तवरबाट विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई विक्री गर्नेछ।

बैंकको ऋणपत्र विक्री गर्न विक्री प्रबन्धकको जिम्मेवारी एनआईसी एशिया क्यापिटलले लिएको छ। हाल बैंकको चुक्तापूँजी रु ८ अर्ब ८० करोड ९३ लाख ८० हजार रहेको छ।

त्यसैगरी, एनसिसि बैंकले एनसिसि ऋणपत्र १० वर्ष अवधिको लागि वार्षिक १० दशमलव ५ प्रतिशत व्याजदरमा विक्री गर्न निवेदन दिएको हो। बैंकले ३ अर्ब रुपैयाको ३० लाख कित्ता ऋणपत्रमा १२ लाख सर्वसाधारणमा र १८ लाख व्यक्तिगत तथा संघ संस्थालाई विक्री गर्नेछ। बैंकले ऋणपत्र विक्रीका लागि निविल इन्वेस्टमेण्ट बैंकिङलाई विक्री प्रबन्धक तोकेको छ।

● जिप्रका गुल्मीमा ग्लोबल आइएमईको काउन्टर

ग्लोबल आइएमई बैंकले तथ्यासरित जिल्ला प्रशासन कार्यालय (जिप्रका) गुल्मी परिसरमा एकस्टेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा ल्याएको छ। कार्यालयमा सेवाग्राहीले तुभाउनुपर्ने शुल्क संकलनका लागि बैंकले एकस्टेन्सन काउन्टर खापाना गरेको जनाएको छ। योसँै बैंकको एकस्टेन्सन काउन्टर संख्या ३७ पुगेको छ।

काउन्टरको गुल्मीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कोशहरि निरौलाले उदाटन गरेका हुन्। ग्लोबल आइएमई बैंकले सरकारी कार्यालयको आर्थिक कारोबार बैंकिङ च्यानलबाट गराउने उद्देश्यका साथ सरकारी कार्यालयमा आफ्नो उपरिस्तिलाई प्रभावकारी बनाउँदै आएको छ।

बैंकले पराष्ट्र मन्त्रालय राहदानी विभाग, महानगरीय ट्राफिक प्रहरी प्रभाग, कोसी, नारायणी र गण्डकी अञ्चलका यातायात व्यवस्था कार्यालय, अध्यागमन विभाग, उद्योग विभाग, यातायात व्यवस्था कार्यालय-सुरुङ्गल, विभिन्न रक्तान्का आन्तरिक राजस्व कार्यालय र मालपोत कार्यालय नारायणगढमा आफ्नो काउन्टर

स्थापना गरी सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ।

बैंकले हाल २६६ शाखा, २५५ एटिएम, ३७ राजस्व संकलन तथा एकस्टेन्सन काउन्टर, २४९ शाखारहित बैंकिङ सेवामार्फत वित्तीय सेवा दिँदै आएको छ। त्यसै बैंकले अस्ट्रेलिया युक्त, मलेसिया, भारत, दक्षिण कोरिया, कतार, युएई, बहराइन, जोर्डनलगायत देशबाट रेसिटियान्स आप्रवाहमार्फत देशको अर्थतन्त्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्याउँदै आएको जनाएको छ।

● पर्यटकका लागि एनसेलको 'टुरिस्ट सिम'

नेपाल भ्रमणमा आउने विदेशी पर्यटकलाई लक्षित गरेर एनसेलले 'टुरिस्ट सिम' बिक्री सुरु गरेको छ। एनसेलले विशेष सेवा समेतर पर्यटकका लागि सिम बिक्री गर्ने सुरु गरेको कम्पनीले जनाएको छ। नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को अवसरमा ल्याएको योजनाअनुसार नेपाल भ्रमणमा आएका विदेशी पाहुनाले सजिलै टुरिस्ट सिम लिएर सबै नेटवर्कमा कल गर्न मिल्ने अल नेटवर्क टक टाइम र डेटा बन्डलिङ गरिएको प्याक लिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। कुनै पनि विदेशी पर्यटकले कर सहित जम्मा १ सय रुपैयाँमा टुरिस्ट सिमसहितको स्टार्टर प्याक लिन सक्नेछन्। यसमा पर्यटकले ३० रुपैयाँ मेन व्यालेन्स र तीन दिन समयावधि भएको १ जिबी डेटा पाउने कम्पनीले बताएको छ।

उक्त सिममा पै एज यु गो रेट लागू नहुने र पर्यटकले आफ्नो नेपालको बसाइ र सेवाको आवश्यकतामौजिम विभिन्न प्याक लिन सक्नेछन्, जसअनुसार अल नेटवर्क भ्वाइस र डेटा सेवा बन्डल गरिएको तीनदेखि ३० दिनसम्म समयसीमा रहेका विभिन्न पैंच कम्बो प्याकमध्ये कुनै एक प्याक लिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ।

कम्बो प्याकमा तीनदिने प्याकको करसहित २ सय ९० रुपैयाँ पर्छ। यसमा ३० मिनेट अल नेटवर्क भ्वाइस र ३ जिबी डेटा भोल्युम रहेको हुन्छ। ७ जिबी डेटा र ७० मिनेट अल नेटवर्क भ्वाइस रहेको ७ दिने प्याकको करसहित ४ सय ९० रुपैयाँ तोकिएको छ। त्यस्तै, करसहित ९ सय ८० रुपैयाँ पर्ने १४ दिने प्याकमा पर्यटकले १४ जिबी डेटा र १ सय ४० मिनेट अल नेटवर्क भ्वाइस बन्डल गरिएको प्याक रहेका छन्।

लामो समयका लागि नेपाल भ्रमणमा आउने पर्यटकले २८ दिने प्याक वा ३० दिने कम्बो प्याक लिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। २८ दिने प्याकअन्तर्गत पर्यटकले करसहित १ हजार ४ सय ७० रुपैयाँमा २८ जिबी डेटा र २ सय ८० मिनेट अल नेटवर्क भ्वाइस सेवा प्राप्त गर्नेछन्। त्यसैगरी ३० दिने प्याकअन्तर्गत करसहित २ हजार ८ सय ८८ रुपैयाँमा ८८ जिबी डेटा र ८ सय ८८ मिनेट अल नेटवर्क भ्वाइस सेवा पाउने बताइएको छ।

कला/साहित्य

शशिकला बनिन् मिस तामाङ

२८५६०० सोनाम ल्होसारको अवसरमा आयोजित 'मिस तामाङ'को उपाधि पोखरा-६ लेकसाइडकी शशिकला तामाङले जितेकी छिन्। बैदाम तामाङ समाज पोखराको आयोजनामा शनिबार राति सम्पन्न प्रतियोगिताको फाइनलमा १६ जना प्रतिस्थिरलाई पछि पार्दै शशिकलाले नगद एक लाख, ताज, ट्रफी, प्रमाणपत्र, म्युजिक भिडियोको अवसर र उपहारहरू प्राप्त गरेकी हुन्। उनले 'मिस ट्यालेन्ट'को सब-टाइटल पनि जितिन्।

यस्तै, सलिना तामाङले फर्स्ट रनरअप बन्दै नगद ५० हजार, ट्रफी र प्रमाणपत्र पाइन्। उनले 'बेस्ट वाक'को सब-टाइटल पनि जितिन्। सेकेन्ड रनरअप बन्दै रेनु तामाङले नगद ३० हजार पाइन्। उनले 'बेस्ट परफर्मर'को सब-टाइटल पनि जितिन्। यसै, प्रीति वाइबा तामाङले 'ब्युटी विथ पर्पोज'को सब-टाइटलसहित 'भ्युअर्स च्याइस' अवार्ड र नगद २० हजार पाइन्। प्रतियोगितामा बेस्ट हेयर अनिशा तामाङ, बेस्ट स्माइल विन्दु तामाङ, मिस फोटोजेनिक किस्मत तामाङ, बेस्ट स्किन सरस्वती तामाङ, मिस कल्पर कोमल तामाङ, मिस अर्गानाइजर च्याइस सुमीक्षा तामाङ र मिस फ्रेन्ड्लीको सब-टाइटल स्वरूपिता तामाङले हात पारे।

पेलाको निर्जन किनार

गायक तिलकसिंह पेलाले नयाँ एल्बम बजारमा ल्याएका छन्। २३ वर्षपछि ल्याइएको 'निर्जन किनार'मा भए भजनसहित आठवटा गीत समेटिएका छन्। एल्बम, गीत नत्याए पनि संगीत साधनामा लागेका गायक तथा संगीतकार पेलाले निर्जन किनार आँसु-३ मार्फत खारिएको सांगीतिक कोसेली पसिकेका हुन्। संगीत अध्यापनसमेत गरिरहेका पेलालो नयाँ एल्बममा पौँच आधुनिक गीत, दुई जग्जल र भजन समावेश गरेका छन्। ०५३ मा 'आँसु एल्बम सार्वजनिक गरेपछि उनले ०५४ मा आँसु भाग-२ एल्बम ल्याएका थिए। ०६१ देखि काठमाडौंमा श्रीकृष्ण गुरुकुल संगीत पाठशाला स्थापना गरेर उनी शास्त्रीय संगीत साधनामा सक्रिय छन्। सुदूरपश्चिममा देउडा बढी प्रचलनमा भए पनि पेला शास्त्रीय संगीतमा साधनारात छन्। धेरै वर्षको प्रतिक्षापछि ल्याइएको एल्बम स्रोताले रुचाउने पेलालो विश्वास छ।

'रोग लाग्नै नदिनु, प्रयत्न तपाईंको केही भए, उपचारमा साथ दिने वाचा हाम्रो'

रु. ५० लाख सम्म

घातक रोगहरूको उपचार खर्च[#]

फोबसो राग	पार्किंसन्स राग	क्यान्सर	पैर्स अन्धोपन	कोमा	महाधमी शल्याक्रिया	पहिलो हृदयघात
चेष्ट सार्विर्बाज	पल्मरी धम्पी रक्तचाप	बोन म्यारो प्रत्यारोपण	अल्जाइमर	मस्तिष्कघात	मन्टिप्पल स्क्वरारासिस	तेश्वरो डिग्रिमा-पोलेको
मगौला विफलता	कलेजा विफलता	अंग पलाशता	मांसाला प्रत्यारोपण	प्रानकिया प्रत्यारोपण	मट्का भन्भहरूको ममत	

नेपाल लाइफ
इन्स्योरेन्स क. लि.

क्रिकिट जीवन अमृत्यु छ...

रेसिसीका...

यो प्रावधान नेपालको संविधान विपरित रहेकोले त्यसलाई सच्चाइनु आवश्यक छ। कुनै देशसँग गरिएका सन्धी सम्झौता नेपालको संविधान वा कानूनमन्दा माथि हुन सक्दैन। कुनै विवाद भएमा वा बाफिएमा त्यो स्वतः स्वारंज हुनेछ। नेपालको संविधान भन्दा बाहिर गएर कोहीसँग पनि सन्धी सम्झौता हुन सक्ने वा गर्न सक्ने अधिकार कसैलाई हुन सक्दैन।

बोली र....

संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल भने रमिते बनेर बासिहनुलाई प्रतिपक्षी दलको कमजोरीका रूपमा लिउपर्दछ। अखियारले समेत केही वर्षदेखि मनिप्रियषिदले गर्न निर्णयहरूमै नीतिगत भ्रष्टाचार हुने गरेको हुनाले त्यस्ता निर्णयहरू आफूले छानविन गर्न पाउनुपर्ने माग गर्दै आएकोमा अहिले प्रस्ताव गरिएको विधेयकमा उसलाई अफ संकुचन गर्ने गरी विधेयक दर्ता गरिएको हुनाले ओली सरकार भ्रष्टाचार घटाउन होइन बढाउन चाहन्छ भने पुष्टि भएको छ।

भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमा समेत पहिला भएका प्रावधानहरूलाई हटाएर नयाँ व्यवस्था गरिएको छ। सरकारले सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिले अर्थिक वर्ष सकिएको ६० दिन भित्रमा आफ्नो सम्पति विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई हटाएर त्यसलाई स्विवेकित्र राखिएको छ। सरकारी उच्च पदमा रहेका र राजनीतिक तहका उच्च पदमा बसेका व्यक्तिहरूको सम्पति वार्षिक रूपमा

सार्वभौमस्ता सम्पन्न भनिएको संघीय संसदले त्यस्तो आपत्तिजनक सम्झौतालाई स्वीकार गर्नुभन्दा पहिला एमसीसीबारे छलफल गरी आपत्तिजनक प्रावधानहरू हटाइपुर्दछ। आर्थिक सहायता सम्बन्धी सम्झौतालाई सामान्यता संसदले अनुमोदन गरिरहनु पर्दैन। तर नेपाल सम्बन्धित एमसीसी सम्झौता अमेरिकी संसदले पनि अनुमोदन गर्नुपर्ने हुँदा सोही अनुरूपको समान व्यवस्था नेपालले पनि गरेसु भन्ने अमेरिकी भनाईलाई अन्यथा

ठानिनु आवश्यक छैन। अहिले के अवस्थामा एमसीसीलाई स्वीकार गरिएको खण्डमा त्यसले नेपालको सार्वभौमस्तालाई चुनौती दिन सक्ने भएकाले सम्झौतालाई नेपालको हितमा हुने गरी आपत्तिजनक प्रावधानहरू हटाएर एमसीसी सम्झौता गरिनुपर्दछ। राष्ट्रिय हित र राष्ट्रिय स्वार्थलाई हेरेर मात्र आर्थिक सहयोग र सम्झौता गरिनु उपयुक्त हुनेछ। त्यसैले अनुचित प्रावधान हटाउन संसदले ठोस कदम चाल्नु आवश्यक छ।

बढाउदै गएको भएपनि जनताको जीवनस्तरमा कुनैपनि सुधार नभएको अहिलेको अवस्थामा अब उक्त विधेयक संसदबाट पारित भएको खण्डमा सरकारी उच्च पदमा बसेको व्यक्ति र राजनीतिक कर्मीहरूले तितिसुकै भ्रष्टाचार गरेपनि हुने भएको छ। अब त्यसमा पनि भ्रष्टाचारलाई ५ वर्ष हदम्याद तोकिएको छ। पाँचवर्ष सम्ममा भ्रष्टाचार सम्बन्धी छानविन नभएको खण्डमा त्यसपछि कुनै छानविन नहुने प्रावधान उल्लेख गरिएको हुनाले सरकारने भ्रष्टाचारलाई बढावा दिन लागि परेको छ भन्नुमा कुनै आपति नहोला। अर्का उदेकलागादी व्यवस्था समेत संशोधन गर्न बनेको विधेयकमा उल्लेख गरिएको छ। जसमा साना भ्रष्टाचारलाई कैदको सजाए थपिएको छ भने तुलालाई भने यथावत राखिएको छ। जस्तै ५० हजार रुपैयासम्म भ्रष्टाचार गर्नेलाई चार महिनासम्म कैद गर्न सकिने व्यवस्था भएकोमा त्यसलाई बढाएर ९ महिनादेखि ६ महिना सम्पुऱ्याइने उल्लेख गरिएको छ। ५० लाख देखि ९ करोडसम्म भ्रष्टाचार गर्नेलाई ६ वर्षदेखि ८ वर्षसम्म कैदको व्यवस्था भएकोमा अहिले ४ वर्षदेखि ८ वर्षसम्म पुऱ्याउने उल्लेख गरिएको

छ। १ करोडभन्दा माथिकालाई भने ८ वर्षदेखि ९० वर्षसम्मको व्यवस्थालाई यथावत् राखिएर सरकारले तुला भ्रष्टाचारलाई संरक्षण गर्न नीति लिएको देखिन्छ। पछिलो समयमा कान्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकार आलोचित हुँदै गएपछि पहिला सञ्चारमाध्यमका विरुद्ध खिनिएको छ। अब उसले मधेशवादी दल राजपालाई संघीय सरकारमा सामेल गराएर दुई तिहाईको डण्डा देखाउँदै आकूखुली कानुनहरू बनाउने र सञ्चारमाध्यम लगायत प्रमुख प्रतिपक्षी दललाई समेत त्यही डण्डा देखाएर आफ्ना निर्णयको समर्थन गराउन लागिएरने अवस्था सिर्जना गर्न थालेको छ। संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली कांग्रेस समेत सरकारसँग भागवण्डा खोजै प्रमुख प्रतिपक्षी दलले गर्नुपर्ने दायित्वबाट पनिहेँदै गएकोले ओली नेतृत्वको सरकार एकदलीय तानाशाही प्रवृत्तितरै उन्मुख हुँदै गएको छ। बोलीमा जस्तोसुकै बोलेपनि व्यवहारमा एकदलीय अधिनायकवाद अपनाउनका लागि सरकार लागि परेपनि प्रतिपक्षी भने रमिते बनेर बस्नु खतरनाक संकेत हो।

होला त....

जग्गा फिर्ता लिएका थिए। मालपोत कार्यालयले निर्णय गर्दैको १०२४ र १०२५ नायरको मिसिल फाइल तै गायब गरिएको छ। त्यसैले प्रमाणित हुन्छ त्यही अनियमितता भएको छ भनेर।

सरकारी जग्गा व्यक्तिका नाममा दर्ता गर्दैने लेनदेन भएको र घुस खुवाएर काम सम्पन्न गरिएको छ। उक्त जग्गा काण्डमा घुस लिने अधिकाकाश तत्कालिन सरकारी उच्च तहका अधिकारी तथा उनीहरूका परिवारका सदस्य र उनीहरूको नातेदार रहेका छन्। उक्त जग्गा काण्डमा अड्डा अदालत धानुपर्ने भए केही कानुनी व्यवसायीहरूको सहयोग लिने भन्ने उनीहरूलाई समेत घुस वापतको रकम उपलब्ध गराइएको थिए। त्यस विषयमा नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान व्यूरो (सिआइबी)ले जाँच पड्ताल गरेको छ। उसले लिलिता निवास जग्गा काण्डको अनियमितता प्रकरणमा संलग्नहरू माथि भ्रष्टाचारको आरोपका अतिरिक्त ठीकी र किर्मा समेत कारबाही गर्नुपर्ने सरकारलाई सिफारिस गरेको छ। भ्रामकिया र कम्चारीहरूको मिलोमतोमा लिलिता निवासको १ सय २४ रोपनी ४ आना जग्गा हिनामिना काण्डको अनुसन्धान गरेर आफ्नो सिफारिस सरकारलाई बुझाएको छ। अर्कोतर्फ अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले समेत त्यस विषयमा अनुसन्धान

भइरहेको बताएको छ। मालपोतका कर्मचारी र केही भ्रामकियाकै चलखेलमा सरकारी जग्गा व्यक्तिको नाममा लगेर उनीहरूको नाममा दर्ता समेत गरिएको छ। केही जग्गामा नकली मोही समेत खादा गरिएको छ भने केही जग्गा पटकपटक पटकि वितरण समेत भझेसको छ। लिलिता निवास जग्गा काण्डमा सत्ताधारी दलको महासचिव विष्णु पौडेल समेत मुठिएको हुनाले सरकारले सिआइबीले गरेको सिफारिसाई कार्यालयन गर्दछ त? भने प्रश्न समेत उठेको छ। साइआइबीले ९० महिनासम्म अनुसन्धान गरेर कारबाहीको सिफारिसहित प्रतिवेदन सरकारलाई बुझाएपछि केही भ्रामकियाहरू र केही उच्च तहका पूर्व कर्मचारी एवं केही राजनीतिक व्यक्तिहरू उक्त जग्गा काण्डलाई ढिसमिस पार्न सत्ताधारी दलको अध्यक्षसहितका प्रभावशाली व्यक्तिहरूहरू धाउन थालेका छन्। उक्त जग्गा काण्डमा व्यापारी एवं केही उच्च तहका व्यक्तिहरूको समेत संलग्नता भएकोले गर्दा लिलिता निवासको जग्गा सरकारको नाममा फेरी आजेँ भन्ने अवस्था देखिन्दैन। त्यही जग्गालाई देखाएर बैकहरूको त्रुला रकम लिएको हुनाले उक्त जग्गा सरकारको नाममा आएमा बैकहरूको त्रुला कसले चुक्का गर्न भने प्रश्न समेत उठेको छ। यदि बैकहरूले आफ्नो रकम नपाउने भए केही बैकहरू समेत घस्त हुने अवस्थामा पुन भने सम्भावना रहेको छ।

“तपाईं हामी बीचको नाता सम्झौदिको सहयोगी NCC उत्सव बचत खाता”

NCC Bank
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

विशेषताहरू

- आकर्षक व्याजदर
- न्यूतानम नैजदाव रु. ९,०००/-
- ब्राउन रेता शुल्कगा ५०% छुट
- लक्षर सबित्रामा ५०% छुट
- नि. शुल्क ABBA रेता
- नि. शुल्क VISA Debit कार्ड
- रु. १०,०००/- रुपैयोगी विशुल्क
- अर्थात् बीचको नाता

प्रधान कार्यालय:
बागबजार, काठमाडौ, नेपाल | पो. न. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९ | ईमेल: corporate@nccbank.com.np
प्रधान कार्यालय:
प्रधान कार्यालय: बागबजार, काठमाडौ, नेपाल | पो. न. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९ | ईमेल: corporate@nccbank.com.np
प्रधान कार्यालय:
प्रधान कार्यालय: बागबजार, काठमाडौ, नेपाल | पो. न. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९ | ईमेल: corporate@nccbank.com.np

सांसदको लाती र भापट, प्रहरीको स्यालूट

सांसद दीपक मनाडले प्रधानमन्त्री ओलीकै शैलीमा प्रेस मिट्समेत गरेर अरिगाले भाषामा भनेका छन्- कानुनले नदेखेका कतिपय कुरा पावरकै भरमा सिस्टममा ल्याउनुपर्छ। कानुन भनेको यस्तै हो। कतिपय कुरा पावरकै भरमा सिस्टममा ल्याउनुपर्छ। मैले त्यही गरेको हुँ। खेलाडीलाई व्यवस्थापन नगरेको भनेर लोकतन्त्र त ठोकतन्त्र पो भएछ भन्ने चर्चा पोखराभारि फैलिएको छ।

५० लारव...

यसअधि संघीय सरकारले सहिद परिवारलाई प्रति परिवार ५० लाखका दले आर्थिक सहयोग गरेको थियो भने प्रवेश सरकारले प्रति परिवार एउटा भैंसी दिएको थियो। आइटबार भएको बलिदानी दिवसको उपलक्ष्यमा आयोजित कार्यक्रममा पर्सा क्षेत्र नं. १ प्रतिनिधिसभा सदस्य प्रदीप यादवले सहिद परिवारल